

יד מהרש"א
מסכת כתובות
פרק האשה שנפלו
דף עח.- דף פב:

August 21, 2009

© Yechezkel Folger 2011

מפתח

דף עח.....	3
תד"ה עד שלא תתארס ובא"ד ואין להקשות.....	3
תוספות ד"ה איבעיא להו ובא"ד ונראה לרבינו תם ובא"ד דארישא.....	10
דף עח:.....	22
תוספות ד"ה תני מוכרת וד"ה לא כר"י ובא"ד והא דמשמע.....	22
תד"ה לימא תנינא.....	34
דף עט.....	36
רש"י ד"ה ואי לא.....	36
תד"ה כללא דמילתא וא"ד ועוד.....	38
בא"ד ועוד דהשתא הוי רב נחמן כר' מאיר ונראה כו' עכ"ל ר"ל לענין דינא יהיה רב נחמן כר' מאיר בדבר שאינו כלה כולו דהבעל אוכל פירות אבל הלשון אינו כר"מ דקרי ליה קרנא ורב נחמן קרי ליה פירא כמ"ש לעיל וק"ל.....	38
דף עט:.....	42
תד"ה כמאן ותד"ה פירא דפירא.....	42
דף פ.....	45
תד"ה אכלה ערלה ובא"ד ואף על גב.....	45
תוספות ד"ה ישבע ובא"ד ואף על גב.....	47
דף פ:.....	48
תד"ה נכסים אינו ובא"ד והא.....	48
סוגיא דשומרת יבם שמתה מי קוברת – חלק א'.....	54
סוגיא דשומרת יבם שמתה מי קוברת – חלק ב'.....	57
סוגיא דשומרת יבם שמתה מי קוברת – חלק ג'.....	61
דף פא.....	65
תד"ה והא בעינן.....	65
תד"ה הרוצה שימכור ובא"ד לא תקינו ורש"י ד"ה דלמא ר' מאיר ותד"ה לטעמיך ותד"ה אלא עצה טובה ותד"ה ר' מאיר היא.....	66
תד"ה ר' מאיר הוא.....	74
דף פב.....	76
רש"י ד"ה שלה ותד"ה התם.....	76
דף פב:.....	78
תד"ה התם.....	78
תד"ה קא משמע לן.....	79
תד"ה בתחלה.....	82

דף עח.

תד"ה עד שלא תתארס ובא"ד ואין להקשות

תוס' בד"ה עד שלא תתארס כו' והביא ראיה כו' דעד שלא נשאת משמע אפילו קודם ארוסין כו' עכ"ל לכאורה הגם שפירש רש"י לקמן כן מ"מ כפי פרש"י שלפנינו לא הביא כאן ראיה אלא אנפלו משנתארסה ולא ארישא דנפלו לה עד שלא תתארס ויש ליישב דמשמע להו בפרש"י דמייתי ראיה גם ארישא דשלא תתארס דאסיפא משנתארסה תקשי ליה טעמא דב"ש אתא לאשמועינן וק"ל:

בא"ד ואין להקשות כו' דוקא עד שלא ניסת דהיינו משנתארסה כו' עכ"ל ונראה דה"ה דה"מ לתרוצי דלא קתני הכי שנפלו משנתארסה אלא משום דבהא אר"ח בן עקביא דפליג עליה דר"ג אבל עד שלא נתארסה לא איצטריך למיתני כיון דליכא מאן דפליג עליה ודו"ק:

1) הקדמה

- a) It's more מסתבר that
  - i) An אשה can sell נכסים that "נפלו לה עד שלא תתארס"
  - ii) Than that an אשה can sell נכסים that "משנתארסה"
- b) It's more מסתבר that
  - i) An אשה can sell נכסים that "נפלו לה משנתארסה"
  - ii) Than that an אשה can sell נכסים that "משנשאת"
- c) it's more מסתבר that
  - i) an אשה can sell the נכסים when she's an ארוסה
  - ii) Than that an אשה can sell נכסים when she's a נשואה

2) משנה

מכירה כשנשאת			מכירה בעודה ארוסה			עת נפילה	
מכרה בטל	מכרה קיים בדיעבד	תמכור לכתחלה	מכרה בטל	מכרה קיים בדיעבד	תמכור לכתחלה		
	בית הלל בית שמאי?	בית שמאי?		בית שמאי	בית הלל	נפלו לה משנתארסה	2
	רבן גמליאל					נפלו לה עד שלא נישאת	4

3) in line 2

- a) נפלו לה משנתארסה that were נכסים for
  - i) תמכור לכתחלה say בית שמאי
  - ii) מכרה קיים בדיעבד say בית הלל
- b) the משנה doesn't make clear

- i) if בית שמאי say לתחלה only when the מכירה happens while she's still an ארוסה
- ii) or if בית שמאי say לתחלה even when she's already נישאת
- c) But ר"י and רש"י agree
- i) that בית שמאי say לתחלה only while she's still an ארוסה
- ii) and that where the מכירה is משנשאת even ב"ש agree that the מכירה is קיים only דיעבד

מכירה כשנשאת			מכירה בעודה ארוסה			עת נפילה	
מכרה בטל	מכרה קיים בדיעבד	תמכור לכתחלה	מכרה בטל	מכרה קיים בדיעבד	לכתחלה		
	בית שמאי ובית הלל			בית הלל	בית שמאי	נפלו לה משנתארסה	2
	רבן גמליאל					נפלו לה עד שלא נשאת	4

- d) here's proof
- i) in line 4 that deals with ומכרה משנשאת ונשאת שלא נפלו לה עד שלא נשאת
- ii) the words "נפלו לה משנתארסה" includes "נפלו לה עד שלא נשאת"
- iii) and still רבן גמליאל says that if she sells משנשאת the מכר is קיים only דיעבד

4) Line 1

מכירה כשנשאת			מכירה בעודה ארוסה			עת נפילה	
מכרה בטל	מכרה קיים בדיעבד	תמכור לכתחלה	מכרה בטל	מכרה קיים בדיעבד	לכתחלה		
	בית שמאי ובית הלל?	בית שמאי ובית הלל?			בית שמאי ובית הלל	נפלו לה עד שלא תתארס	1
	בית שמאי ובית הלל			בית הלל	בית שמאי	נפלו לה משנתארסה	2

- a) For נכסים that were תתארס שלא תתארס
- i) both בית שמאי and בית הלל say לתחלה
- ii) Here too it's not clear from the משנה and רש"י doesn't explain whether בית שמאי and בית הלל say לתחלה even משנשאת
- b) But רש"י as understood by מהרש"א assumes that רש"י says that
- i) תמכור לתחלה
- (1) applies only when while she's an ארוסה
- (2) and a מכר that happens משנשאת is קיים only דיעבד
- ii) because תוספות assumes that
- (1) if רש"י didn't intend his פירוש for line 2 to apply to line 1 as well as to line 2
- (2) רש"י wouldn't have been מפרש line 2 that applies only to בית שמאי
- c) ר"י
- i) Disagrees with רש"י in line 1

ii) and says for both בית שמאי and בית הלל that תמכור לכתחלה even if she sells משנשאת

d) We'll explain the שיטות of ר"י and רש"י in detail below

מכירה כשנשאת			מכירה בעודה ארוסה			עת נפילה	
מכרה בטל	מכרה קיים בדיעבד	תמכור לכתחלה	מכרה בטל	מכרה קיים בדיעבד	תמכור לכתחלה		
	בית שמאי ובית הלל (רש"י)	בית שמאי ובית הלל (ר"י)			בית שמאי ובית הלל	נפלו לה עד שלא תתארס	1
	בית שמאי ובית הלל			בית הלל	בית שמאי	נפלו לה משנתארסה	2

5) line 3

a) where משנשאת נפלו לה משנשאת מכירה is so of course

b) בטל מכירה is בית שמאי and בית הלל agree that

מכירה כשנשאת			מכירה בעודה ארוסה			עת נפילה	
מכרה בטל	מכרה קיים בדיעבד	תמכור לכתחלה	מכרה בטל	מכרה קיים בדיעבד	תמכור לכתחלה		
	בית שמאי ובית הלל (רש"י)	בית שמאי ובית הלל (ר"י)			בית שמאי ובית הלל (רש"י ור"י)	נפלו לה עד שלא תתארס	1
	בית שמאי ובית הלל			בית הלל	בית שמאי	נפלו לה משנתארסה	2
בית שמאי ובית הלל						נפלו לה משנשאת	3

6) Further on line 4

מכירה כשנשאת			מכירה בעודה ארוסה			עת נפילה	
מכרה בטל	מכרה קיים בדיעבד	תמכור לכתחלה	מכרה בטל	מכרה קיים בדיעבד	תמכור לכתחלה		
	רבן גמליאל					נפלו לה עד שלא נשאת	4

a) We've established earlier that

i) Line 4 deals with נכסים that are נישאת but are sold משנשאת

ii) the words "נפלו לה עד שלא נשאת" include נכסים that are משנתארסה

iii) and רבן גמליאל says only מכרה קיים בדיעבד

b) But now we need to be מבאר

i) Whether the words עד שלא נשאת also include עד שלא תתארס as in line 4א

(1) So that

(a) If "נפלו לה עד שלא תתארס ומכרה משנשאת"

(b) Her מכרה also only דיעבד קיים

ii) Or whether the words include only משנתארסה נפלו לה as in line 4ב

(1) So it's possible that

(a) If "נפלו לה עד שלא תתארס"

(b) תמכור לכתחלה משנשאת

מכירה כשנשאת			מכירה בעודה ארוסה			עת נפילה	
מכרה בטל	מכרה קיים בדיעבד	תמכור לכתחלה	מכרה בטל	מכרה קיים בדיעבד	תמכור לכתחלה		
	בית שמאי ובית הלל (רש"י)	בית שמאי ובית הלל (ר"י)			בית שמאי ובית הלל (רש"י ור"י)	נפלו לה עד שלא תתארס	1
	בית שמאי ובית הלל			בית הלל	בית שמאי	נפלו לה משנתארסה	2
בית שמאי ובית הלל						נפלו לה משנשאת	3
	רבן גמליאל					נפלו [החל מן עד שלא תתארס וכלה] עד שלא נשאת (רש"י)	א4
	רבן גמליאל					נפלו [החל מן משנתארסה וכלה] עד שלא נשאת (ר"י)	ב4

c) Now

i) It's מסתבר that רש"י follows the שיטה in line א4 that

(1) Even where "נפלו לה עד שלא תתארס" she can sell לכתחלה only while she's ארוסה

(2) So it follows that

(a) Line 1 that says תמכור לכתחלה where תתארס נפלו לה עד שלא תתארס

(b) Can also deal only where she sells while she's an ארוסה

ii) While ר"י follows the מהלך in line ב4

(1) And for this מהלך there is no ראי' to the שיטה of רש"י

(2) Because it's possible that

(a) The reason that in line ב4 the מכר is קיים only דיעבד

(i) Is that line ב4 deals only with משנתארסה נפלו לה

(b) While for line 1 that deals with תתארס נפלו לה עד שלא תתארס

(i) The דין can be that תמכור לכתחלה

7) תוספות – Proof that the מהלך of line ב4 is correct

a) הקדמה

i) This table includes שיטות of רב ושמואל and אמרו לו דר' יהודה and אמרו לו דר' חנינא and אמרו לו דר' יהודה and אמרו לו דר' חנינא and אמרו לו דר' יהודה and אמרו לו דר' חנינא that we'll discuss in detail in תד"ה תני

מכירה כשנשאת			מכירה בעודה ארוסה			עת נפילה	
מכרה בטל	מכרה קיים בדיעבד	תמכור לכתחלה	מכרה בטל	מכרה קיים בדיעבד	תמכור לכתחלה		
רב ושמואל	בית שמאי ובית הלל (רש"י) אמרו לו דר' יהודה אמרו לו דר' חנינא	בית שמאי ובית הלל (ר"י)			בית שמאי ובית הלל (רש"י ור"י)	נפלו לה עד שלא תתארס	1
	בית שמאי ובית הלל			בית הלל	בית שמאי	נפלו לה משנתארסה	2
בית שמאי ובית הלל						נפלו לה משנשאת	3
אמרו לו דר' חנינא?	רבן גמליאל					נפלו לה [החל מן עד שלא תתארס וכלה] עד שלא נשאת (רש"י)	4א
אמרו לו דר' חנינא?	רבן גמליאל					נפלו לה [משנתארסה דהיינו] עד שלא נשאת (ר"י)	4ב

- ii) note that
- (1) in line 1 רב ושמואל say that the מכר is בטל where "נפלו לה עד שלא תתארס ומכרה משנשאת"
  - (2) and in line 4 אמרו לו דר' חנינא say בטל מכרה משנשאת מכרה
  - (3) but
    - (a) because at this point we're unsure of the precise meaning of line 4
    - (b) namely whether 4א is correct or 4ב is correct
    - (c) we're also unsure of the precise שיטה of אמרו לו דר' חנינא
- b) the גמרא on ב' עמוד asks
- i) "רב ושמואל כמאן דלא [כאמרו לו דר'] יהודה ודלא [כאמרו לו דר'] חנינא"
  - ii) We'll discuss the details of this קשיא below; these details aren't relevant now
- c) now
- i) if the מהלך of רש"י in line 4א is correct
    - (1) that the משנה in line 4 refers to both נפלו לה and נפלו לה עד שלא תתארס משנתארסה
    - (2) Then
      - (a) In line 4א "אמרו לו דר' חנינא" agree with רב ושמואל that מכרה בטל for "נפלו" לה עד שלא תתארס ומכרה משנשאת"
      - (b) And we don't understand the קשיא of "כמאן"
- d) So it must that

- i) The מהלך of ר"י in line 4ב is correct
  - ii) and line 4 doesn't deal with תתארס לא עד
- 8) Note that
- a) Even though
    - i) we've proved that the מהלך of line 4א isn't correct
    - ii) so that there's no ראי' from line 4 to the שיטה of רש"י in line 1
  - b) still
    - i) the שיטה of רש"י can still be correct
    - ii) because we've brought no קשיא to the שיטה of רש"י
- 9) המשך תוספות
- a) But there is this קשיא to the שיטה of רש"י:
    - i) Now that we've proved that
      - (1) line 4ב is correct
      - (2) and that רבן גמליאל in line 4 deals only with משנתארסה ומכרה משנשאת
    - ii) We need to make this דיוק:
      - (1) why in fact does line 4 deal only with משנתארסה נפלו לה
      - (2) without also dealing with תתארס לא עד
    - iii) Presumably the reason is that
      - (1) For תתארס לא עד נפלו לה the דין is לכתחלה אף למכור אף
      - (2) Which goes against the שיטה of רש"י
  - b) The תירוץ of תוספות to this קשיא on רש"י isn't relevant to this מהרש"א
- 10) מהרש"א
- a) Here is another תירוץ for רש"י
    - i) רש"י can in fact be correct that if תתארס לא עד נפלו לה her משנשאת is מכר קיים only דיעבד
    - ii) And still line 4 deals only with where משנתארסה נפלו לה and not with תתארס לא עד
    - iii) Because it's only where משנתארסה נפלו לה that חנינא לו דר' חנינא disagree with מכרה בטל משנשאת רבן גמליאל
- 11) By way of summary
- a) In the מסקנא we've established that
    - i) the שיטה of רש"י on תתארס לא עד נפלו לה can be correct
    - ii) line 4 deals only with משנתארסה נפלו לה

מכירה כשנשאת			מכירה בעודה ארוסה			עת נפילה	
מכרה בטל	מכרה קיים בדיעבד	תמכור לכתחלה	מכרה בטל	מכרה קיים בדיעבד	תמכור לכתחלה		
	בית שמאי ובית הלל				בית שמאי ובית הלל	נפלו לה עד שלא תתארס	1
	בית שמאי ובית הלל			בית הלל	בית שמאי	נפלו לה משנתארסה	2
בית שמאי ובית הלל						נפלו לה משנשאת	3
	רבן גמליאל					נפלו לה משנתארסה	4

12) note also that

- a) since we've shown that line 4 deals with משנתארסה נפלו לה the same as line 2
- b) lines 2 and 4 can be collapsed into one line 2 as in this table:

מכירה כשנשאת			מכירה בעודה ארוסה			עת נפילה	
מכרה בטל	מכרה קיים בדיעבד	תמכור לכתחלה	מכרה בטל	מכרה קיים בדיעבד	תמכור לכתחלה		
	בית שמאי ובית הלל				בית שמאי ובית הלל	נפלו לה עד שלא תתארס	1
	בית שמאי ובית הלל רבן גמליאל			בית הלל	בית שמאי	נפלו לה משנתארסה	2
בית שמאי ובית הלל						נפלו לה משנשאת	5

תוספות ד"ה איבעיא להו ובא"ד ונראה לרבינו תם ובא"ד דארישא

בד"ה איבעיא כו' דקאי ארישא כו' או דיעבד דאפילו בדיעבד בעי למימר דמכרה בטל כו' עכ"ל ק"ק לפירוש זה כיון דע"כ אי פליג האי א"ל דר' יהודה ארישא דעד שלא נתארסה מכ"ש דפליג אסיפא בנתארסה טפי אית לן למימר דלא פליג ארישא כלל אלא אסיפא בלחוד דעלה קאי א"ל דר"י ומאי קמבעיא ליה ויש ליישב דנראה לו דחוק לתלמודא דלא קאי אלא אדיעבד דסיפא דאמאי קרי ליה לנתארסה ומכרה בעודה ארוסה ישנים כמו שנדחק ר"ת לפירושו לקמן ודו"ק:

בא"ד ונראה לר"ת דה"פ כו' ולא תמכור לכתחלה כמו בנפלו לה משתתארס כו' על החדשים אנו בושים כלומר שנפלו לה משתתארס כו' עכ"ל נראה לפרש מה שנדחקו לפרש למאי דבעי למימר לא תמכור לכתחלה דהיינו כמו בנפלו לה משתתארס ולא ניתא להו לפרש בפשיטות כמו לאידך גיסא דהיינו כמו בנפלו לה משניסת משום דא"כ מלתיה דר"י דא"ל כו' אין לו מקום כאן אלא לעיל מקמיה דקתני פלוגתא דב"ש וב"ה בנפלו לה משנתארסה אבל השתא ניתא דלא מדמה לה לאתר שניסת אלא לאתר שנתארסה ניתא דקתני לה הכא בתר מילתיה דב"ה דס"ל שאם מכרה ונתנה קיים אבל לכתחלה לא אבל אין לפרש דדוחק להו לפרש למילף לא תמכור לכתחלה מניסת דמכרה בטל ומה השיב נמי משום דאנו בושים כו' דאימא משום דיעבד הוא דא"כ אמאי לא דחו בזה פירוש שני של רש"י דקמבעיא ליה אלכתחלה דב"ש דע"כ ליכא למילף אלא מניסת דמכרה נמי בטל:

ודע דלפירוש קמא של רש"י נמי צריך לפרש כי הכא דבעי למימר שלא תמכור לכתחלה כמו בנפלו לה משתתארס מה"ט שכתבו דאל"כ מלתיה דר"י דא"ל כו' אין לו מקום כאן אבל סמכו דבריהם הכא לפירוש ר"ת משום דלאידך גיסא דדיעבד דסיפא קאמר הוצרכו לשנות פירושא דחדשים וישנים משא"כ לפירוש קמא דרש"י לפי שני הצדדים פירושא דחדשים וישנים שוה ודו"ק היטב:

בא"ד דארישא לא הוה אמרי מכרה בטל כו' עכ"ל דהא לא קמבעיא ליה לפי ר"ת ארישא אלא אלכתחלה אבל בדיעבד פסיקא ליה ברישא דמכרה קיים וק"ל:

1) הקדמה

a) This is the final table of שיטות from the prior דיבור

מכירה כשנשאת			מכירה בעודה ארוסה			עת נפילה	
מכרה בטל	מכרה קיים בדיעבד	תמכור לכתחלה	מכרה בטל	מכרה קיים בדיעבד	תמכור לכתחלה		
	בית שמאי ובית הלל				בית שמאי ובית הלל	נפלו לה עד שלא תתארס	1
	בית שמאי ובית הלל רבן גמליאל			בית הלל	בית שמאי	נפלו לה משנתארסה	2
בית שמאי ובית הלל						נפלו לה משנשאת	5

2) משנה of the המשך

- a) starting in line 3 of the next table
- i) ר' יהודה sets out
- (1) a קשיא that רבנן asked to רבן גמליאל – we'll explain this קשיא below
- (2) and a תירוץ by רבן גמליאל that
- (a) "על החדשים אנו בושים אלא שאתם מגלגלים עלינו את הישנים"
- b) אמרו לו דר' יהודה as רבנן sometimes refers to these תוספות

מכירה כשנשאת			מכירה בעודה ארוסה			עת נפילה	
מכרה בטל	מכרה קיים בדיעבד	תמכור לכתחלה	מכרה בטל	מכרה קיים בדיעבד	תמכור לכתחלה		
	בית שמאי ובית הלל				בית שמאי ובית הלל	נפלו לה עד שלא תתארס	1
	בית שמאי ובית הלל רבן גמליאל			בית הלל	בית שמאי	נפלו לה משנתארסה	2
						אמרו לו דר' יהודה	3
בית שמאי ובית הלל						נפלו לה משנשאת	5

- 3) גמרא
- a) רבנן דאמרו לו on איבעיא להו
- i) לכתחלה אמרו
- (1) Meaning that their קשיא is that
- (a) תמכור לכתחלה she shouldn't be
- (b) דיעבד קיים only her מכר should be instead
- ii) או דיעבד אמרו
- (1) Meaning that their קשיא is that
- (a) דיעבד קיים even The מכר shouldn't be
- (b) בטל לגמרי should be instead
- b) the גמרא is פושט the איבעיא from a ברייתא that we'll bring below
- 4) now
- a) since the משנה brings the קשיא of רבנן דאמרו לו on line 3 after lines 1 and 2
- b) the קשיא obviously relates to either or both of lines 1 and 2
- c) but רש"י and תוספות disagree on the details of the קשיא
- i) רש"י in his יד כתב has two שיטות on the קשיא
- ii) תוספות has a third שיטה on the קשיא
- 5) First מהרש"א of שיטה on רש"י of קשיא of אמרו לו in line 3 as explained by תוספות and
- a) The קשיא of רש"י is to the "רישא" of שלא תתארס in line 1
- i) Where ב"ש and ב"ה both say תמכור לכתחלה while she's an ארוסה

ii) Now

(1) 'צד א' of the איבעיא is that רבנן say

(a) For מכרה in line 1 should be נפלו לה עד שלא נתארסה for דין בית הלל the בעודה ארוסה even if she sold דינא

(b) Because this is what בית הלל say for משנתארסה in line 2

iii) 'צד ב' of the איבעיא is that רבנן say

(1) the מכר is בטל even בעודה ארוסה for דין in line 1 should be that her מכר is בטל even if she sold דינא

(2) because this is what both בית הלל and בית שמאי say in line 5 where משנשאת and she sold משנשאת

רש"י שיטה א							
מכירה כשהיא נשואה			מכירה כשהיא ארוסה			עת נפילה	
מכרה בטל	מכרה קיים בדיעבד	תמכור לכתחלה	מכרה בטל	מכרה קיים בדיעבד	תמכור לכתחלה		
רב ושמואל	בית שמאי ובית הלל			בית הלל	בית שמאי ובית הלל	נפלו לה עד שלא תתארס	1
					בית שמאי	נפלו לה משנתארסה	2
			צד ב' בדומה לבית שמאי ובית הלל בשורה 5	צד א' בדומה לבית הלל בשורה 2		נפלו לה עד שלא תתארס שורה 1	3 אמרו לו רש"י שיטה א'
בית שמאי ובית הלל						נפלו לה משנשאת	5

b) שאלה

i) How are we to explain the תשובה of רבן גמליאל

c) תשובה

שיטה א' דרש"י צד ב' ישנים זמן רב עד שמכרה משנתארסה	שיטה א' דרש"י צד א' ישנים זמן רב עד שמכרה משנתארסה	נפלו לה עד שלא תתארס ומכרה בעודה ארוסה	1
	חדשים זמן קצר עד שמכרה מכרה קיים	נפלו לה משנתארסה ומכרה בעודה ארוסה	2
חדשים זמן קצר עד שמכרה מכרה בטל		נפלו לה משנשאת ומכרה משנשאת	5

i) Line 1

(1) where מכרה בעודה ארוסה and she was נפלו לה עד שלא תתארס

(2) Counts as ישנים because

(a) We assume that a long time passed from נפילה before she was an ארוסה until מכירה when she was already ארוסה

ii) while

(1) line 2

(a) where נפלו לה משנתארסה ומכרה בעודה ארוסה

(b) counts as "חדשים" because

(i) we assume that less time passed from נפילה when she was ארוסה to מכירה when she was still an ארוסה

(2) And line 5

(a) Where נפלו לה משנשאת ומכרה כשנשאת

(b) Also counts as חדשים because

(i) we also assume that less time passed from נפילה when she was already נשאת to מכירה when she was נשאת

iii) And

(1) For צד א' we don't derive a לימוד from חדשים in line 2 to ישנים in line 1

(2) For צד ב' we don't derive a לימוד from חדשים in line 5 to ישנים in line 1

d) In the end the גמרא notes that the ברייתא in תוספתא is פושט the איבעיא by making it clear that

i) בטל מכר is hold that רבנן דאמרו לו

ii) So

(1) צד ב' of the איבעיא is correct

(2) that רבנן דאמרו לו asked that the דין for line 1 should be בטל מכרה even where she sells ארוסה בעודה

6) מהרש"א

a) רש"י of שיטה to the first קשיא

i) Once this שיטה says that רבנן דאמרו לו

(1) disagree with the משנה in the רישא on line 1 where תתארס שלא

(2) and say

(a) for צד א' that תמכור דייעבד

(b) for צד ב' that מכרה בטל

ii) it's a כל שכן that רבנן דאמרו לו

(1) disagree with the משנה in the "סיפא" on line 2

(2) And say

(3) similar to the second שיטה of רש"י that we'll bring below

(a) for צד א' that תמכור בדיעבד even for בית שמאי

(b) for צד ב' that מכרה בטל for בית הלל and maybe also for בית שמאי

iii) And

- (1) Now that we've proved for this שיטה that רבנן דאמרו לו disagree with the משנה in the סיפא in line 2
- (2) there's no reason to think that רבנן דאמרו לו are also מחולק on the רישא in line 1
- (3) especially
  - (a) since the משנה brings the קשיא of אמרו לו in line 3 after the סיפא in line 2
  - (b) so that it's more מסתבר that the מחלוקת of אמרו לו applies to the סיפא
- (4) so why does the גמרא assume that אמרו לו disagree in the רישא in line 1 at all

b) תירוץ

- i) If רישא דאמרו לו disagree with the רישא
    - (1) we've established that the word "ישנים" applies to תתארס
    - (2) based on the סברא we've just set out
  - ii) while if אמרו לו disagree with the סיפא
    - (1) We need to establish that the word "ישנים" applies to משנתארסה
    - (2) based on a סברא that's בדוחק and that we'll set out for רש"י of שיטה ב'
  - iii) now
    - (1) Since the word ישנים fits better if אמרו לו disagree with the רישא
    - (2) This שיטה prefers to say there's a מחלוקת in the רישא as well as in the סיפא
- 7) Second שיטה of רש"י on the קשיא of יהודה דר' אמרו לו in line 3 – this is the שיטה of רש"י that's printed in the גמרא
- a) The קשיא of אמרו לו is to the סיפא of משנתארסה in line 2
    - i) Where שמאי בית
      - (1) say תמכור לכתחלה while she's ארוסה
      - (2) and דיעבד only קיים is ארוסה while she מכר בית הלל
  - b) now
    - i) נפלו לה משנתארסה דין רבנן say that איבעיא צד א'
      - (1) even for בית שמאי
      - (2) should be that מכרה קיים only דיעבד even when she sold ארוסה בעודה
    - ii) because
      - (1) the דין in line 5 that
        - (a) where נפלו לה משניסת and she was מוכרת after she was נשאת
        - (b) Her מכר is בטל both for בית שמאי and for בית הלל
      - (2) Makes it מסתבר that

- (a) in line 2 where נפלו לה משנתארסה ומכרה בעודה ארוסה
- (b) although
  - (i) the מכר ought not to be בטל the same as in line 5
- (c) still
  - (i) the מוכרת לכתחלה should not be אשה
- iii) of the צד ב' איבעיא is that רבנן disagree with both בית שמאי and בית הלל and say for line 2 that
  - (1) where נפלו לה משנתארסה
  - (2) her מכר while she's ארוסה is בטל even דיעבד
- iv) because
  - (1) the דין in line 5 that
    - (a) where נפלו לה משנישאת ומכרה משנשאת
    - (b) Her מכר is בטל both for בית שמאי and for בית הלל
  - (2) Makes it מסתבר that
    - (a) in line 2 her מכר should also be בטל
- c) Note by way of חזרה that
  - i) While
    - (1) for רישא of רש"י that says the קשיא of אמרו לו is to the רישא of line 1
    - (2) It's possible to compare line 1 with the סיפא of line 2 for צד א' and with line 5 for צד ב'
  - ii) for רש"י of שיטה ב' that says the קשיא of אמרו לו already deals with סיפא of line 2
    - (1) It's possible to compare line 2 only with line 5
      - (a) From which צד א' derives for the סיפא in line 2 that מוכרה קיים דיעבד as we've explained
      - (b) And from which צד ב' derives for the סיפא in line 2 that מוכרה בטל as we've also explained

שיטה ב' לרש"י								
מכירה כשהיא נשואה			מכירה כשהיא ארוסה			עת נפילה		
מכרה בטל	מכרה קיים בדיעבד	תמכור לכתחלה	מכרה בטל	מכרה קיים בדיעבד	תמכור לכתחלה			
				בית הלל	בית שמאי	נפלו לה משנתארסה		2
			צד ב' בדומה לגמרי לשורה 5	צד א' בדומה במקצת לשורה 5		נפלו לה משנתארסה שורה 2	אמרו לו רש"י שיטה ב'	3
בית שמאי ובית הלל						נפלו לה משנשאת		5

d) שאלה

i) How are we to explain the תשובה of רבן גמליאל

e) תשובה

שיטה ב' דרש"י צד ב'	שיטה ב' דרש"י צד א'	שיטה א' דרש"י צד ב'	שיטה א' דרש"י צד א'		
		ישנים זמן רב עד שמכרה משנתארסה	ישנים זמן רב עד שמכרה משנתארסה	נפלו לה עד שלא תתארס ומכרה בעודה ארוסה	1
ישנים זמן רב עד שניסת ובאת לפנינו	ישנים זמן רב עד שניסת ובאת לפנינו		חדשים זמן קצר עד שמכרה מכרה קיים	נפלו לה משנתארסה ומכרה בעודה ארוסה	2
חדשים זמן קצר עד שבאת לפנינו	חדשים זמן קצר עד שבאת לפנינו	חדשים זמן קצר עד שמכרה מכרה בטל		נפלו לה משנשאת ומכרה משנשאת	5

i) Unlike רש"י of שיטה א' that says

(1) The סיפא in line 2 where משנתארסה ומכרה בעודה ארוסה נפלו לה

(2) counts as חדשים because not much time passed from נפילה when she was an ארוסה to מכירה when she was still ארוסה

ii) רש"י of שיטה ב' takes a מהלך that's more בדוחק and says that line 2

(1) Counts as ישנים because

(2) We assume that a long time passed from נפילה when she was ארוסה until today when she's in בית דין and is presumably already a נשואה

iii) while

(1) line 5 where משנשאת ומכרה כשנשאת נפלו לה

(2) counts as חדשים because

(a) we assume that less time passed from נפילה when she was already נשואה until today

iv) And we don't derive a לימוד from חדשים in line 5 to ישנים in line 2

f) In the end the גמרא notes that the תוספתא in ברייתא איבעיא פושט by making it clear that

- i) בטל is מכר say that רבנן דאמרו לו
- ii) So it must be that
- (1) איבעיא of צד ב' is correct
- (2) even בטל מכרה for דין the רבנן דאמרו לו asked that in line 2
- g) Here is the מסקנא of the גמרא for רש"י of שיטה ב'

שיטה ב' לרש"י								
מכירה כשהיא נשואה			מכירה כשהיא ארוסה			עת נפילה		
מכרה בטל	מכרה קיים בדיעבד	תמכור לכתחלה	מכרה בטל	מכרה קיים בדיעבד	תמכור לכתחלה			
				בית הלל	בית שמאי	נפלו לה משנתארוסה		2
			בית שמאי ובית הלל לאמרו לו דר' יהודה			נפלו לה משנתארוסה שורה 2	אמרו לו רש"י שיטה ב'	3
בית שמאי ובית הלל						נפלו לה משנשאת		5

- 8) אמרו לו of קשיא on ר"ת of שיטה
- a) רש"י of שיטה א' of צד א' follows אמרו לו דר' יהודה of איבעיא of צד א'
- i) Namely that the קשיא of אמרו לו is to the רישא of תתארס שלא נפלו לה in line 1
- ii) Where בית שמאי and בית הלל both say תמכור לכתחלה while she's an ארוסה
- iii) And רבנן דאמרו לו say
- (1) For בית הלל the דין for שלא נתארוסה in line 1 should be מכרה קיים even if she sold ארוסה בדיעבד
- (2) Because this is what בית הלל say for משנתארוסה in line 2
- b) רש"י of שיטה ב' of צד ב' follows אמרו לו of איבעיא of צד ב'
- i) Namely that
- (1) in line 2 נפלו לה משנתארוסה ומכרה בעודה ארוסה of סיפא is אמרו לו of קשיא
- (2) where בית שמאי say תמכור לכתחלה and בית הלל say דיעבד קיים
- (3) and
- (a) בית הלל and בית שמאי disagree with רבנן
- (b) and say for line 2 that her מכר is בטל even בדיעבד
- (4) because
- (a) the דין in line 5 that
- (i) נפלו לה משנישאת ומכרה משנשאת where
- (ii) Her מכר is בטל both for בית שמאי and for בית הלל

(b) Makes it מסתבר that

(i) in line 2 her מכר should also be בטל

שיטת רבינו תם							
מכירה כשהיא נשואה			מכירה כשהיא ארוסה			עת נפילה	
מכרה בטל	מכרה קיים בדיעבד	תמכור לכתחלה	מכרה בטל	מכרה קיים בדיעבד	תמכור לכתחלה	נפלו לה עד שלא תתארס	1
					בית שמאי ובית הלל	נפלו לה משנתארסה	2
				צד א' בדומה לבית הלל בשורה 2		נפלו לה עד שלא תתארס שורה 1	3 אמרו לו לר"ת צד א'
			צד ב' בדומה לשורה 5			נפלו לה משנתארסה שורה 2	3 אמרו לו לר"ת צד ב'
בית שמאי ובית הלל						נפלו לה משנשאת	5

c) שאלה

i) How are we to explain the תשובה of רבן גמליאל

d) תשובה

שיטת ר"ת צד ב'	שיטת ר"ת צד א'	שיטה ב' דרש"י צד ב'	שיטה ב' דרש"י צד א'	שיטה א' דרש"י צד ב'	שיטה א' דרש"י צד א'		
	ישנים זמן רב עד שמכרה משנתארסה			ישנים זמן רב עד שמכרה משנתארסה	ישנים זמן רב עד שמכרה משנתארסה	נפלו לה עד שלא תתארס ומכרה בעודה ארוסה	1
	ישנים זמן רב עד שניסת ובאת לפנינו	חדשים זמן קצר עד שמכרה מכרה קיים	ישנים זמן רב עד שניסת ובאת לפנינו	ישנים זמן רב עד שניסת ובאת לפנינו	חדשים זמן קצר עד שמכרה מכרה קיים	נפלו לה משנתארסה ומכרה בעודה ארוסה	2
	חדשים זמן קצר עד שבאת לפנינו	חדשים זמן קצר עד שבאת לפנינו	חדשים זמן קצר עד שבאת לפנינו	חדשים זמן קצר עד שמכרה מכרה בטל		נפלו לה משנשאת ומכרה משנשאת	5

i) רש"י of שיטה א' follows צד א'

(1) Namely

(2) Line 1

(a) where מוכרת בעודה ארוסה and she was נפלו לה עד שלא תתארס

(b) Counts as ישנים because

(i) We assume that a long time passed from נפילה before she was an ארוסה until מכירה when she was already ארוסה

(3) while

(a) line 2

(i) where נפלו לה משנתארסה ומכרה בעודה ארוסה

- (ii) counts as "חדשים" because
  - 1. we assume that less time passed from נפילה when she was ארוסה to מכירה when she was still an ארוסה
- (4) And we don't derive a לימוד from חדשים in line 2 to ישנים in line 1
- ii) רש"י of שיטה ב' follows צד ב'
  - (1) Namely
  - (2) line 2 where נפלו לה משנתארסה ומכרה בעודה ארוסה
    - (a) Counts as ישנים because
    - (b) We assume that a long time passed from נפילה when she was ארוסה until today when she's in בית דין and is presumably already a נשואה
  - (3) while
    - (a) line 5 where נפלו לה משנשאת ומכרה כשנשאת
    - (b) counts as חדשים because
    - (c) we assume that less time passed from נפילה when she was already נשואה until today
- iii) And we don't derive a לימוד from חדשים in line 5 to ישנים in line 2
- e) In the end
  - i) the גמרא notes that
    - (1) since the ברייתא in תוספתא says that רבנן דאמרו לו hold that the מכר is בטל
    - (2) it must be
      - (a) that צד ב' of the איבעיא is correct
      - (b) and that רבנן דאמרו לו asked that the דין for line 2 should be בטל מכרה even where she sells בעודה ארוסה
  - (3) Since
    - (a) for צד א' that deals with line 1
    - (b) רבנן דאמרו לו never even considered that the מכר might be בטל
- 9) בא"ד ונראה לרבינו תם at מהרש"א of המשך
  - a) תוספות to קשיא
    - i) Instead of saying for רבינו תם that צד א' compares תתארס in line 1 to נפלו עד שלא תתארס in line 2 where נפלו לה משנתארסה קיים דיעבד מכרה
    - ii) Why doesn't תוספות say that
      - (1) נפלו לה משניסת in line 5 with נפלו לה עד שלא תתארס in line 1 compares צד א'
      - (2) the same as צד ב' compares משנתארסה נפלו לה to משניסת נפלו לה in line 5
      - (3) but with this change

- (a) מוכר לכתחלה 'א' צד derives from line 5 only that she can't be
  - (b) While 'ב' צד derives from line 5 the full דין that the מכר is בטל
  - iii) Note that שיטה 'ב' of 'א' צד used this מהלך in רש"י
  - b) תירוץ
    - i) If נפלו עד שלא תתארס in line 1 is compared to ניסת in line 5
      - (1) The משנה should have set out the קשיא of אמרו לו right after תתארס עד שלא תתארס in line 1
      - (2) Instead of after משנתארסה לה נפלו in line 2
    - ii) But
      - (1) Now that נפלו לה משנתארסה in line 1 is compared to נפלו לה עד שלא תתארס in line 2
      - (2) We understand that אמרו לו follows משנתארסה in line 2 so that אמרו לו can easily base their קשיא on line 2
    - iii) Note that
      - (1) for שיטת רבינו תם צד 'ב' of רש"י and שיטה 'ב' of רש"י
        - (a) We understand that קשיא of אמרו לו is properly placed in line 3
        - (b) because the קשיא of אמר לו is to line 2 where משנתארסה נפלו לה
  - c) קשיא
    - i) Presumably for the first שיטה of רש"י
    - ii) It must also be that 'א' צד compares line 1 to line 2 and not to line 5
    - iii) Because otherwise the משנה should have brought the קשיא of אמרו לו after line 1 and not after line 2
    - iv) So why doesn't תוספות explain this for רש"י as well as for רבינו תם
  - d) תירוץ
    - i) Since תוספות already has to explain for רבינו תם שיטת רבינו תם that
      - (1) צד 'ב' and צד 'א' have one meaning and חדשים
      - (2) As we explained earlier
    - ii) תוספות is also מתרץ for רבינו תם why 'א' צד for his שיטה doesn't compare line 1 to line 5 instead of to line 2
    - iii) And תוספות assumes that we'll understand that the same תירוץ explains why the first צד of the first שיטה of רש"י compares line 1 to line 2 instead of line 5
- 10) מהרש"א of המשך
- a) Return to the קשיא of מהרש"א on why תוספות assumes that 'א' צד for רבינו תם compares line 1 to line 2 instead of to line 5
  - b) Can we also give the following תירוץ

- i) If line 1 is compared to line 5 the result must be that מכרה בטל in line 1 the same as in line 5
- ii) And in fact it must be that at least רבן גמליאל agrees with this מהלך
  - (1) Since רבן גמליאל compares line 1 to line 5 and says
    - (a) "אם על החדשים אנו בושים"
    - (i) meaning we're בושים for the דין in line 5 that מכרה בטל
    - (b) ואתם מגלגלים עלינו גם את הישנים
    - (i) meaning you'll cause us to be בושים by saying מכרה בטל also for the דין in line 1
- c) תירוץ פירכא to the possible
  - i) we've explained earlier that
    - (1) רש"י of שיטה ב' of צד א'
    - (2) the לימוד for דאמרו לו רבנן for line 2 that מכרה קיים דיעבד can only come from line 5

דף עח:

תוספות ד"ה תני מוכרת וד"ה לא כר"י ובא"ד והא דמשמע

[דף עח עמוד ב] בד"ה תני מוכרת כו' ולגירסא זו ל"ג כו' אף זו לא תמכור כו' ולרב פפא דלא מגיה מתני' תקשי כו' עכ"ל לפרש"י נמי ע"כ רב זביד דמגיה מתני' מוכרת ונותנת וקיים ע"כ דל"ג בברייתא לא תמכור אלא שכבר כתבו לעיל בשם רש"י דל"ג ליה ולא מצאו בתוספתא ומה שכתבו התוספות לעיל דבחנם מחקו רש"י היינו משום דלא נחתי לעיל לפרש הכי כגירסת רש"י הכא אלא כפירוש ריב"ם הכא ודו"ק:

בד"ה לא כר"י ולא כר"ח כו' פירוש לא כאמרו לפניו דר"י כו' עכ"ל דאי לא כר"י וכר"ח אליבא דר"ג קאמר אמאי לא מוקמי מלתייה דרב ושמואל כאמרו לפניו דקאמרי ועוד דלא ה"ל למנקט אלא לא כר"ג אלא דפירוש דאפילו כאמרו לפניו דר"י ודר"ח לא מצי אתיא דאינהו נמי מודו לר"ג בעד שלא נתארסה וניסת דמכרה קיים ולא פליגי עליה דר"ג בהא ואינהו אהדדי נמי לא פליגי ביה אלא בנתארסה וניסת דבהא דאמרו לפניו דמכרה בטל ולדברי ר"ג אליבא דר"י מכרה קיים ודר"ח אליבא דר"ג מוכרת לכתחלה לאוקימתא דרב פפא וצ"ל דבכלל זה דקאמרי דפליגי בנתארסה וניסת הוה נמי דפליגי בנתארסה ועודה ארוסה דהיינו כאמרו לפניו דר"י דמכרה בטל ור"ח נמי מודה דלא קאמר אלא דלא כך השיבם בנתארסה ועודה ארוסה אבל מודה לר"י דכך שאלו אותו ואינהו נמי פליגי ביה ע"כ אליביה דר"ג לאוקימתא דרב פפא דלר"ח מכ"ש מוכרת לכתחלה ולר"י אינה מוכרת אלא בדיעבד דאל"כ מתניתין מי שנאה ויש לדקדק לפ"ז דמוכח דיותר מסתבר למימר דמכרה בטל בנתארסה ועודה ארוסה מעד שלא נתארסה וניסת כאמרו לפניו דר"י ור"ח נמי מודה ביה והפוסקים פסקו בהיפך דבעד שלא נתארסה וניסת מכרה בטל ובנתארסה ועודה ארוסה פסקו דמכרה קיים ויש ליישב דהפוסקים פסקו כרבותינו דס"ל דעד שלא נתארסה מכרה בטל ומדלא נקטו במלתייהו אלא הני תרתי מיילי דהיינו דעד שלא נתארסה וניסת ונתארסה וניסת ולא נקט נמי נתארסה ועודה ארוסה דהוה רבותא טפי מנתארסה וניסת משמע דס"ל בנתארסה ועודה ארוסה דמכרה קיים ולא הוה סברתן הפוכה מאמרו לפניו דר"י דאינהו אזלי בתר שעת נפילת הנכסים ורבותינו אזלי בתר שעת מכירת הנכסים ודו"ק:

בא"ד והא דמשמע כו' א"כ אותם נכסים נפלו לה עד שלא ניסת ובניסת איירי דהא משמע דאם לא כו' עכ"ל לכאורה מגומגמים דבריהם דמה הכרח יש להם דמיירי עד שלא ניסת כו' ואימא דאיירי נמי עד שלא נתארסה ולמאי דאוקמא נמי בנפלו לה עד שלא ניסת מה הכרח יש להם דאיירי נמי בניסת דאימא אף בשלא ניסת ואתיא כאמרו לפניו דר"י דמכרה בטל אף בנתארסה ועודה ארוסה ונ"ל שיש כאן דילוג דברים קצת ויש להגיה בדבריהם וכצ"ל ובניסת איירי דהא אוכל פירות ומשמע דאם לא כתב כו' ור"ל דאותן נכסים נפלו לה עד שלא ניסת כו' דהיינו משתתארס דאי עד שלא נתארסה א"כ לא הוה אתיא מתניתין אלא כרבותינו ולא מסתבר לומר כמו שכתבו התוס' לבסוף וקאמרי דע"כ איירי נמי בניסת מדקתני אוכל פירות ואין פירות בארוסה וא"כ שפיר ה"מ לאוקמא דעד שלא נתארסה וניסת וכרבותינו אלא דאין סברא לומר כן והיינו משום

דא"כ לא הוה מתמה תלמודא עליה דרב ושמואל כמאן כו' כיון דמתניתין היא בפרק הכותב אלא ע"כ דאיירי מתני' בנפלו לה משנתארסה וניסת ואתיא כאמרו לפניו דר"ח ולכך אי לא הוה כתב לה דין ודברים הוה מכרה בטל ודו"ק:

1) הקדמה

a) Here is the מסקנא of the prior דיבור for 'רש"י of שיטה ב' and for ר"ת

	מכירה כשהיא נשואה			מכירה כשהיא ארוסה			שעת נפילה	
	מכרה בטל	מכרה קיים בדיעבד	תמכור לכתחלה	מכרה בטל	מכרה קיים בדיעבד	תמכור לכתחלה		
1	רב ושמואל	בית שמאי ובית הלל				בית שמאי ובית הלל	נפלו לה עד שלא תתארס	
2		רבן גמליאל דמשנה		אמרו לו דר' יהודה	בית הלל	בית שמאי	נפלו לה משנתארסה	
5	בית שמאי ובית הלל						נפלו לה משנשאת	

2) note that

a) since "נפלו לה משנתארסה ומכרה" where מכרה בטל say in line 2 that אמרו לו דר' יהודה בעודה ארוסה"

b) It's a מכרה משנשאת also בטל is מכר her אמרו לו דר' יהודה כל שכן

	מכירה כשהיא נשואה			מכירה כשהיא ארוסה			שעת נפילה	
	מכרה בטל	מכרה קיים בדיעבד	תמכור לכתחלה	מכרה בטל	מכרה קיים בדיעבד	תמכור לכתחלה		
1	רב ושמואל	בית שמאי ובית הלל				בית שמאי ובית הלל	נפלו לה עד שלא תתארס	
2		רבן גמליאל דמשנה		אמרו לו דר' יהודה כל שכן	בית הלל	בית שמאי	נפלו לה משנתארסה	
5	בית שמאי ובית הלל						נפלו לה משנשאת	

3) ברייתא דר' חנינא

a) This ברייתא sets out a שקלה וטריא and ר' חנינא רבנן דאמרו לו לר' חנינא

b) רבנן דאמרו לו לר' חנינא agree with רבנן דאמרו לו לר' חנינא that

i) In line 2 the מכר is בטל where משנתארסה even if she sold

ii) Because they compare line 2 with line 5 where משנשאת ומכרה משנשאת

c) ר' חנינא says that רבן גמליאל disagrees and says תמכור לכתחלה

מכירה כשהיא נשואה			מכירה כשהיא ארוסה			עת נפילה	
מכרה בטל	מכרה קיים בדיעבד	תמכור לכתחלה	מכרה בטל	מכרה קיים בדיעבד	תמכור לכתחלה		
	בית שמאי ובית הלל				בית שמאי ובית הלל	נפלו לה עד שלא תתארס	1
אמרו לו דר' יהודה מצד כל שכן אמרו לו דר' חנינא	רבן גמליאל דמשנה	רבן גמליאל לר' חנינא	עיקר דברי אמרו לו דר' יהודה אמרו לו דר' חנינא	בית הלל	בית שמאי רבן גמליאל לר' חנינא	נפלו לה משנתארסה	2
	בית שמאי ובית הלל					נפלו לה משנשאת	5

- d) מכרה ought to agree at least that רבן גמליאל לר' חנינא ask that רבנן דאמרו לו לר' חנינא where she sells משנשאת בטל
- e) רבן גמליאל
- i) based on the טענה of "חדשים וישנים" in the prior דיבור
- ii) responds that לכתחלה even where מכרה משנשאת
- f) Note that
- i) Since the מכרה בטל applies to מכרה משנשאת of עיקר מימרא דר' חנינא that אמרו לו דר' חנינא
- ii) אמרו לו דר' חנינא as the שיטה of שיטה refers to this תוספות
- iii) Even though we've established that it's a כל שכן that דר' יהודה אמרו לו דר' חנינא also say that מכרה בטל
- g) Note also that
- i) אמרו of שיטה as the מכרה בעודה ארוסה for מכרה בטל that שיטה refers to the תוספות לו דר' יהודה
- ii) Even though we've established that דר' חנינא אמרו לו דר' חנינא also say that מכרה בטל where מכרה בעודה ארוסה

מכירה כשהיא נשואה			מכירה כשהיא ארוסה			עת נפילה	
מכרה בטל	מכרה קיים בדיעבד	תמכור לכתחלה	מכרה בטל	מכרה קיים בדיעבד	תמכור לכתחלה		
	בית שמאי ובית הלל				בית שמאי ובית הלל	נפלו לה עד שלא תתארס	1
עיקר אמרו לו דר' חנינא ואמרו לו דר' יהודה מצד כל שכן	רבן גמליאל דמשנה	רבן גמליאל לר' חנינא	עיקר אמרו לו דר' יהודה ומודי להו אמרו לו דר' חנינא	בית הלל	בית שמאי רבן גמליאל לר' חנינא	נפלו לה משנתארסה	2
	בית שמאי ובית הלל					נפלו לה משנשאת	5

4) גמרא of המשך

- a) קשיא
- i) For ר' חנינא who says that רבן גמליאל even when the מכירה is משנשאת

ii) How is it that our משנה quotes רבן גמליאל as saying that in this case the מכר is דיעבד only קיים

מכירה כשהיא נשואה			מכירה כשהיא ארוסה			עת נפילה	
מכרה בטל	מכרה קיים בדיעבד	תמכור לכתחלה	מכרה בטל	מכרה קיים בדיעבד	תמכור לכתחלה		
					בית שמאי ובית הלל	נפלו לה עד שלא תתארס	1
אמרו לו דר' יהודה עיקר אמרו לו דר' חנינא	רבן גמליאל דמשנה	רבן גמליאל (דברייתא) לר' חנינא	עיקר אמרו לו דר' יהודה אמרו לו דר' חנינא	בית הלל	בית שמאי רבן גמליאל לר' חנינא	נפלו לה משנתארסה	2
						נפלו לה משנשאת	5

b) Both רב זביד and רב פפא are מתרץ this קשיא

c) רב זביד and רב פפא are מחולק on the תירוץ of רש"י

מכירה כשהיא נשואה			מכירה כשהיא ארוסה			עת נפילה	
מכרה בטל	מכרה קיים בדיעבד	תמכור לכתחלה	מכרה בטל	מכרה קיים בדיעבד	תמכור לכתחלה		
אמרו לו דר' יהודה אמרו לו דר' חנינא		רבן גמליאל לר' יהודה ור' חנינא	אמרו לו דר' יהודה אמרו לו דר' חנינא	בית הלל	בית שמאי רבן גמליאל לר' יהודה ור' חנינא	נפלו לה משנתארסה	רב זביד אליבא דרש"י
אמרו לו דר' יהודה אמרו לו דר' חנינא	רבן גמליאל לר' יהודה ור' חנינא		אמרו לו דר' יהודה אמרו לו דר' חנינא	בית הלל רבן גמליאל לר' יהודה? ור' חנינא?	בית שמאי רבן גמליאל לר' יהודה? ור' חנינא?	נפלו לה משנתארסה	רב זביד אליבא דריב"ם
אמרו לו דר' יהודה אמרו לו דר' חנינא	רבן גמליאל לר' יהודה	רבן גמליאל לר' חנינא	אמרו לו דר' יהודה אמרו לו דר' חנינא	בית הלל רבן גמליאל לר' יהודה?	בית שמאי רבן גמליאל לר' חנינא רבן גמליאל לר' יהודה?	נפלו לה משנתארסה	רב פפא

d) רש"י of תירוץ רב זביד as explained by רש"י

i) be גורס in the משנה that רבן גמליאל says תמכור לכתחלה where מכרה משנשאת

ii) and it's a שכן כל that תמכור לכתחלה when she's still an ארוסה

e) רב זביד of תירוץ ריב"ם as explained by רש"י

i) be גורס in the ברייתא that רבן גמליאל says לא תמכור לכתחלה משנשאת

ii) note that this leaves open

(1) both רבן גמליאל לר' חנינא and רבן גמליאל לר' יהודה

(2) whether תמכור לכתחלה when she's still an ארוסה

f) רב פפא of תירוץ רש"י

i) The משנה that says for רבן גמליאל that לא תמכור לכתחלה

(1) deals with ר' יהודה according to ר' גמליאל

ii) While

(1) The משנשאת even תמכור לכתחלה ברייתא that says

(a) deals with ר' חנינא ר' גמליאל according to

(2) And for ארוסה תמכור לכתחלה when she's still an ארוסה ר' חנינא כל שכן it's a

iii) note that this leaves open whether

(1) for ר' יהודה רבן גמליאל according to

(2) ארוסה when she's still an תמכור לכתחלה

5) גמרא

a) רב פפא to קשיא

i) How is it that רב פפא establishes that

(1) At least רבן גמליאל לר' חנינא agrees with בית שמאי in line 2

(2) That תמכור לכתחלה where ארוסה ומכרה בעודה ארוסה נפלו לה משנתארסה

b) תירוץ

i) משנה רבן גמליאל לר' חנינא disagrees with the

ii) and say that בית שמאי and בית הלל aren't מחולק and both agree that תמכור לכתחלה in line 2 where ארוסה עודה

מכירה כשהיא נשואה			מכירה כשהיא ארוסה			עת נפילה	
מכרה בטל	מכרה קיים בדיעבד	תמכור לכתחלה	מכרה בטל	מכרה קיים בדיעבד	תמכור לכתחלה		
אמרו לו דר' יהודה אמרו לו דר' חנינא		רבן גמליאל לר' יהודה ור' חנינא	אמרו לו דר' יהודה אמרו לו דר' חנינא	בית הלל	בית שמאי רבן גמליאל לר' יהודה ור' חנינא	נפלו לה משנתארסה	רב זביד אליבא דרש"י
אמרו לו דר' יהודה אמרו לו דר' חנינא	רבן גמליאל לר' יהודה ור' חנינא		אמרו לו דר' יהודה אמרו לו דר' חנינא	בית הלל רבן גמליאל לר' יהודה? ור' חנינא?	בית שמאי רבן גמליאל לר' יהודה? ור' חנינא?	נפלו לה משנתארסה	רב זביד אליבא דריב"סי
אמרו לו דר' יהודה אמרו לו דר' חנינא	רבן גמליאל לר' יהודה	רבן גמליאל לר' חנינא	אמרו לו דר' יהודה אמרו לו דר' חנינא	בית הלל למשנה דידן רבן גמליאל לר' יהודה?	בית שמאי רבן גמליאל לר' חנינא וכן בית הלל אליבא דר' חנינא רבן גמליאל לר' יהודה?	נפלו לה משנתארסה	רב פפא

6) ד"ה לא כר' יהודה at מהרש"א as explained by תוספות ד"ה תני

a) הקדמה

i) We earlier left unresolved for רב פפא whether for רבן גמליאל לר' יהודה the דין is עודה ארוסה תמכור לכתחלה when she's

b) But

i) Now that we've established for רב פפא that רב חנינא says that בית הלל hold that עודה ארוסה תמכור לכתחלה when she's

ii) It must be for רב פפא that רבן גמליאל לר' יהודה says לא תמכור לכתחלה

c) Because

- i) If both רבן גמליאל לר' יהודה and רבן חנינא say תמכור לכתחלה in line 2
- ii) Who is the תנא of the משנה who says that בית הלל hold לכתחלה in line 2 where משנתארוסה נפלו לה

מכירה כשהיא נשואה			מכירה כשהיא ארוסה			עת נפילה	
מכרה בטל	מכרה קיים בדיעבד	תמכור לכתחלה	מכרה בטל	מכרה קיים בדיעבד	תמכור לכתחלה		
אמרו לו דר' יהודה		רבן גמליאל לר' יהודה ור' חנינא	אמרו לו דר' יהודה	בית הלל	בית שמאי רבן גמליאל לר' יהודה ור' חנינא	נפלו לה משנתארוסה	רב זביד אליבא דרש"י
אמרו לו דר' יהודה	רבן גמליאל לר' יהודה ור' חנינא		אמרו לו דר' יהודה	בית הלל רבן גמליאל לר' יהודה ור' חנינא?	בית שמאי רבן גמליאל לר' יהודה ור' חנינא?	נפלו לה משנתארוסה	רב זביד אליבא דריב"ם
אמרו לו דר' יהודה	רבן גמליאל לר' יהודה	רבן גמליאל לר' חנינא	אמרו לו דר' יהודה	בית הלל לר' יהודה רבן גמליאל לר' יהודה	בית שמאי רבן גמליאל לר' חנינא וכן בית הלל אליבא דר' חנינא	נפלו לה משנתארוסה	רב פפא

d) Note that

- i) For ריב"ם רב זביד according to
- (1) it must also be that at least for רבן גמליאל לר' יהודה
  - (2) מכרה בעודה ארוסה where לא תמכור לכתחלה
- ii) Because otherwise we'd have the same קשיא
- (1) Who is the תנא of the משנה who says that בית הלל said לכתחלה in line 2

מכירה כשהיא נשואה			מכירה כשהיא ארוסה			עת נפילה	
מכרה בטל	מכרה קיים בדיעבד	תמכור לכתחלה	מכרה בטל	מכרה קיים בדיעבד	תמכור לכתחלה		
אמרו לו דר' יהודה		רבן גמליאל לר' יהודה ור' חנינא	אמרו לו דר' יהודה	בית הלל	בית שמאי רבן גמליאל לר' יהודה ור' חנינא	נפלו לה משנתארוסה	רב זביד אליבא דרש"י
אמרו לו דר' יהודה	רבן גמליאל לר' יהודה ור' חנינא		אמרו לו דר' יהודה	בית הלל לר' יהודה רבן גמליאל לר' יהודה רבן גמליאל לר' חנינא?	בית שמאי רבן גמליאל לר' חנינא?	נפלו לה משנתארוסה	רב זביד אליבא דריב"ם
אמרו לו דר' יהודה	רבן גמליאל לר' יהודה	רבן גמליאל לר' חנינא	אמרו לו דר' יהודה	בית הלל לר' יהודה רבן גמליאל לר' יהודה	בית שמאי רבן גמליאל לר' חנינא וכן בית הלל אליבא דר' חנינא	נפלו לה משנתארוסה	רב פפא

e) קשיא

- i) For רב זביד as understood by רש"י
- ii) We've proved that

(1) רבן גמליאל לר' חנינא and רבן גמליאל לר' יהודה both say

(a) מכרה משנשאת where תמכור לכתחלה

(b) מכרה בעודה ארוסה where מכל שכן and

iii) So

(1) who is the תנא of the משנה

(2) who says that בית הלל said ארוסה בעודה לכתחלה where נפלו in line 2 where לא תמכור לכתחלה

7) מהרש"א as explained by תד"ה תני

a) There are גמרא in our גמרא that רבן גמליאל in his תשובה to יהודה said אמרו לו דר' יהודה

i) "אף זו"

(1) meaning that in line 2 where מכרה בעודה ארוסה

(2) לא תמכור לכתחלה

b) רש"י says

i) מימרא "צריך למוחקו" to this

c) תוספות

i) It's not מצד הדין that רש"י is מוחק these words since for יהודה in רבן גמליאל לר' יהודה fact the דין is לכתחלה

ii) But because the words don't appear in the תוספתא

8) מהרש"א

a) Note from the last table that

i) For רב זביד as explained by רש"י

(1) the מחיקה is in fact מצד הדין both for רבן גמליאל לר' יהודה and ר' חנינא לר' חנינא

ii) For רב זביד as explained by ריב"ם

(1) For רבן גמליאל לר' יהודה it's clear that the מחיקה isn't מצד הדין

(2) And it's possible that the מחיקה also isn't מצד הדין for רבן גמליאל לר' חנינא

iii) for רב פפא

(1) For רבן גמליאל לר' יהודה the מחיקה isn't מצד הדין

(2) רבן גמליאל לר' חנינא is מצד הדין for רבן גמליאל לר' חנינא

b) So

i) When רש"י says that תוספות for

(1) מימרא "צריך למוחקו" to this

(a) Not מצד הדין because in fact the דין is לכתחלה

(b) But because the words don't appear in the תוספתא

ii) ריב"ם of שיטה says this only for רב זביד according to the תוספות

9) גמרא of המשך

a) הקדמה

i) רב פפא of שיטה assume that we now follow the

מכירה כשהיא נשואה			מכירה כשהיא ארוסה			עת נפילה	
מכרה בטל	מכרה קיים בדיעבד	תמכור לכתחלה	מכרה בטל	מכרה קיים בדיעבד	תמכור לכתחלה		
רב ושמואל	בית הלל				בית שמאי ובית הלל	נפלו לה עד שלא תתארס	1
עיקר אמרו לו דר' חנינא אמרו לו דר' יהודה מכה כל שכן	רבן גמליאל לר' יהודה	רבן גמליאל לר' חנינא	עיקר אמרו לו דר' יהודה אמרו לו דר' חנינא	בית הלל אליבא דרבן גמליאל דר' יהודה	בית שמאי רבן גמליאל לר' חנינא וכן בית הלל אליבא דר' חנינא	נפלו לה משנתארסה	2
בית שמאי ובית הלל						נפלו לה משנשאת	5

b) בטל is מכירה משנשאת say רב ושמואל

i) נפלו לה עד שלא תתארס Both for

ii) נפלו לה משנתארסה And for

מכירה כשהיא נשואה			מכירה כשהיא ארוסה			עת נפילה	
מכרה בטל	מכרה קיים בדיעבד	תמכור לכתחלה	מכרה בטל	מכרה קיים בדיעבד	תמכור לכתחלה		
רב ושמואל					בית שמאי ובית הלל	נפלו לה עד שלא תתארס	1
רב ושמואל עיקר אמרו לו דר' חנינא אמרו לו דר' יהודה מכה כל שכן	רבן גמליאל לר' יהודה	רבן גמליאל לר' חנינא	עיקר אמרו לו דר' יהודה אמרו לו דר' חנינא	בית הלל אליבא דרבן גמליאל דר' יהודה	בית שמאי רבן גמליאל לר' חנינא וכן בית הלל אליבא דר' חנינא	נפלו לה משנתארסה	2
בית שמאי ובית הלל						נפלו לה משנשאת	5

c) קשיא

i) רבן גמליאל לר' חנינא nor רבן גמליאל לר' יהודה follow רב ושמואל

ii) Since

(1) נפלו לה משנתארסה ומכרה משנשאת בטל where מכרה

(2) נפלו לה עד שלא תתארס where מכרה בטל that they don't say מכל שכן and

מכירה כשהיא נשואה			מכירה כשהיא ארוסה			עת נפילה	
מכרה בטל	מכרה קיים בדיעבד	תמכור לכתחלה	מכרה בטל	מכרה קיים בדיעבד	תמכור לכתחלה		
רב ושמואל	רבן גמליאל לר' יהודה? ?	רבן גמליאל לר' חנינא רבן גמליאל לר' יהודה? ?			בית שמאי ובית הלל	נפלו לה עד שלא תתארס	1
רב ושמואל עיקר אמרו לו דר' חנינא אמרו לו דר' יהודה מכה כל שכן	רבן גמליאל לר' יהודה	רבן גמליאל לר' חנינא	עיקר אמרו לו דר' יהודה אמרו לו דר' חנינא	בית הלל אליבא דרבן גמליאל דר' יהודה	בית שמאי רבן גמליאל לר' חנינא וכן בית הלל אליבא דר' חנינא	נפלו לה משנתארסה	2
בית שמאי ובית הלל						נפלו לה משנשאת	5

מהרש"א as explained by תוספות 10)

i) It must also be that

(1) both agree that אמרו לו דר' חנינא and אמרו לו דר' יהודה (1)

(2) נפלו לה עד שלא תתארס where קיים דיעבד בטל and isn't מכר (2)

מכירה כשהיא נשואה			מכירה כשהיא ארוסה			עת נפילה	
מכרה בטל	מכרה קיים בדיעבד	תמכור לכתחלה	מכרה בטל	מכרה קיים בדיעבד	תמכור לכתחלה		
רב ושמואל	רבן גמליאל לר' יהודה? אמרו לו לר' יהודה? אמרו לו לר' חנינא? ?	רבן גמליאל לר' חנינא רבן גמליאל לר' יהודה? אמרו לו לר' יהודה? אמרו לו לר' חנינא? ?			בית שמאי ובית הלל	נפלו לה עד שלא תתארס	1
רב ושמואל עיקר אמרו לו דר' חנינא אמרו לו דר' יהודה מכה כל שכן	רבן גמליאל לר' יהודה	רבן גמליאל לר' חנינא	עיקר אמרו לו דר' יהודה אמרו לו דר' חנינא	בית הלל אליבא דרבן גמליאל דר' יהודה	בית שמאי רבן גמליאל לר' חנינא וכן בית הלל אליבא דר' חנינא	נפלו לה משנתארסה	2
בית שמאי ובית הלל						נפלו לה משנשאת	5

ii) Because otherwise

(1) רבן דאמרו לו רב ושמואל should have answered that גמרא (1)

(2) And the מקשן

(a) Instead of asking כמאן

(b) Should have said only that רב ושמואל disagree with רבן גמליאל

11) גמרא of המשך

a) רב ושמואל on קשיא תירוש

i) say that רבותינו

(1) מכרה משנשאת when she's בטל (1)

(2) Both where

(a) the נפלו לה עד שלא תתארס are נכסים

(b) or the נפלו לה משנתארסה are נכסים

ii) רבותינו agree with רב ושמואל

12) מהרש"א

a) First הקדמה

i) We established earlier that

(1) it's more likely that גורם דזמן נפילה בטל where there is a מכרה

(a) Namely for נפלו לה משנתארסה

(2) than where there is no גורם דזמן נפילה

(a) namely for נפלו לה עד שלא תתארס

ii) We also established earlier that

(1) it's more likely that גורם דזמן מכירה בטל where this is a מכרה

(a) namely for מכרה משנשאת

(2) than where there is no גורם דזמן מכירה

(a) namely for מכרה בעודה ארוסה

b) second הקדמה

i) We've established that

(1) נפלו לה where מכרה בטל say that אמרו לו דר' חנינא and אמרו לו דר' יהודה

משנתארסה ומכרה בעודה ארוסה

(a) Namely where there is a גורם of זמן נפילה and there is no גורם דזמן מכירה

c) שאלה

i) Why is it that אמרו לו דר' חנינא say the מכר isn't בטל where אמרו לו דר' יהודה and אמרו לו דר' חנינא say the מכר isn't בטל where נפלו לה עד שלא תתארס ומכרה משנשאת

(a) Where there is no גורם דזמן נפילה and there is a גורם דזמן מכירה

d) תשובה

i) Must be that a גורם דזמן נפילה counts more than a גורם דזמן מכירה

e) שאלה

i) Why do the פוסקים say that a גורם דזמן מכירה counts more than a גורם דזמן נפילה

ii) namely

(1) נפלו עד שלא תתארס ומכרה משנשאת for מכרה בטל

(2) נפלו משנתארסה ומכרה בעודה ארוסה for מכרה קיים

f) תשובה

i) Part 1

(1) We've established that רבותינו say that when she's מכרה משנשאת her מכר is בטל

(2) Whether

(a) the נכסים are תתארס נפלו לה עד שלא

(b) or the נכסים are משנתארסה נפלו לה

(3) Now

(a) If רבותינו held that בטל מכרה for "נפלו לה משנתארסה ומכרה בעודה ארוסה"

(b) This would have been a greater רבותא

(i) than that בטל מכרה where משנשאת ומכרה משנתארסה נפלו לה

(ii) And רבותינו should have mentioned it

(4) Must be that רבותינו say the גורם דזמן נפילה counts more that גורם מכירה דזמן רבותינו

ii) Part 2

(1) The פוסקים agree with רבותינו

13) פרק הכותב in משנה

a) הכותב לאשתו דין ודברים אין לי בנכסייך אם מכרה ונתנה קיים

14) גמרא there

a) The משנה teaches that if לא כתב לה the מכר is בטל

15) מהרש"א as explained by תוספות

a) For a reason not relevant here it must be that the משנה deals with where מכרה משנשאת

b) And

i) It also must be that נפלו לה משנתארסה

ii) Because

(1) If the משנה deals with נפלו לה עד שלא תתארס and says that a מכר משנשאת is בטל

(2) It must be that the משנה follows רבותינו

iii) And

(1) This isn't מסתבר

(2) Because

(a) If the משנה in הכותב follows רבותינו

(b) The גמרא would have realized from the start that רב ושמואל follow the משנה and רבותינו

(c) and the גמרא wouldn't have asked "רב ושמואל כמאן"

iv) Note that

(1) This is no קשיא once we say that the משנה deals with נפלו לה משנתארסה ומכרה משנשאת

(2) Because then the משנה can follow אמרו לו דר' חנינא and not רבותינו

c) Note also that

i) if מכרה בעודה ארוסה משנה deals with תוספות could have decided that

ii) אמרו לו instead of אמרו לו דר' יהודה follows משנה תוספות would have said that דר' חנינא

תד"ה לימא תנינא

בד"ה לימא תנינא כו' וי"ל דבלאו הכי משני לה שפיר עכ"ל אין (כאן) הכרע אי הכא משני לה שפיר בלאו הכי אי התם בהחובל ודו"ק:

- 1) משנה
  - a) נפלו לה משנשאת אלו ואלו מודים אשר מכרה בטל
  - b) נפלו לה משנתארסה ומכרה משנשאת מכרה קיים בדיעבד
- 2) תקנת אושא
  - a) האשה שמכרה בנכסי מלוג בחיי בעלה ומתה מכרה בטל
- 3) פרק החובל in גמרא
  - a) The גמרא there proposes to be מיישב by saying one ברייתא was said before תקנת אושא and the other was said afterwards
- 4) תוספות
  - a) Presumably this implies that תקנת אושא applies even if שלא נשאת
  - b) Because
    - i) If it were true that תקנת אושא applies only if משנשאת
    - ii) The גמרא could have answered that
      - (1) one ברייתא deals with where משנשאת
      - (2) While the other ברייתא deals with where שלא נשאת
- 5) גמרא here
  - a) שאלה
    - i) Does the משנה on נפלו לה that says מכרה בטל teach the same דין as תקנת אושא
  - b) תשובה
    - i) The משנה by מכרה בטל teaches only that בעל can be מוציא פירות from לקוחות while the אשה is alive
    - ii) תקנת אושא goes further and teaches that בעל is יורש the גוף הקרקע if the אשה dies
- 6) תוספות
  - a) קשיא
    - i) Why doesn't the גמרא answer that
      - (1) our משנה says מכרה בטל only when משנשאת
      - (2) while
        - (a) we've apparently established from the גמרא in החובל that
        - (b) תקנת אושא applies even if שלא נשאת

b) תירוץ

i) "בלאו הכי משני שפיר"

ii) Presumably this means that

(1) The תירוץ that our משנה deals only with פירות בחיל

(2) Is good enough to show that our משנה doesn't teach the same דין as תקנת אושא

7) מהרש"א

a) It's also possible that תוספות

i) when it says בלאו הכי משני שפיר

ii) Means that

(1) It's possible that the גמרא in פרק החובל in fact holds that תקנת אושא applies only where משנשאת

(2) so the גמרא there in fact could have answered that

(a) one ברייתא deals with where משנשאת

(b) While the other ברייתא deals with where נשאת

iii) But the גמרא there doesn't need to give this answer

(1) Because בלאו הכי משני שפיר

(2) Meaning that the תירוץ of תקנה כאן קודם תקנה כאן לאחר תקנה of תירוץ is good enough to be ברייתות מיישב

דף עט.

רש"י ד"ה ואי לא

[דף עט עמוד א] בפרש"י בד"ה ואי לא קנינהו לוקח ליקנינהו בעל לשמואל בכותבת כולן כו' עכ"ל ולא ניחא ליה לפרש דאברייתא דאיירי במקצת פריך דהא כיון דאמר לכשארצה לא קני לה נמי בעל דאם בא לזכות יאמר רוצה אני כפרש"י לעיל אבל הר"ן כתב ע"פ דברי הרמב"ם דאברייתא פריך ע"ש:

- 1) גמרא
  - a) שמואל
    - i) אם יבא שטר מברחת לידי אקרענו
- 2) רש"י according to חכמים as explained by ברייתא
  - a) An אשה can use a שטר to be נכסים only if she writes כשארצה in the שטר
  - b) Because with the כח of this word
    - i) if the לוקח of נכסים from the אשה under the שטר claims the נכסים she can say קיים for the שטר to be רוצה
    - ii) If בעל claims the נכסים the אשה can say רוצה אני for the שטר to be קיים
- 3) גמרא
  - a) קשיא
    - i) The ברייתא is a קשיא for שמואל who says she needn't write כשארצה
  - b) תירוץ
    - i) The ברייתא
      - (1) deals with where she sells only נכסים
      - (2) And that's why she needs to write כשארצה to be able to be מבטל the שטר as שטר הברחה
    - ii) While שמואל
      - (1) Deals with where she sells all of her נכסים
      - (2) And it's in this case that she doesn't need to write כשארצה to be able to be מבטל the שטר as שטר הברחה
  - c) קשיא
    - i) What does the אשה gain by being מבטל the שטר to take נכסים away from the לוקח
    - ii) After all she'll then lose the נכסים בעל
- 4) רש"י

- a) The קשיא is to שמואל in a case where she sells all of her נכסים and doesn't need to say כשארצה
- 5) מהרש"א
- a) קשיא
    - i) Maybe the קשיא is also to the ברייתא where she sells מקצת נכסים and says כשארצה
  - b) תירוץ
    - i) we've established for the ברייתא that
      - (1) when she says כשארצה
      - (2) If בעל claims the נכסים the אשה can say אני רוצה that the שטר should be קיים
    - ii) So שטר הברחה also protects the אשה against בעל

תד"ה כללא דמילתא וא"ד ועוד

תוס' בד"ה כללא דמלתא כו' וא"כ קשיא דר' מאיר אדר' מאיר כו' לא גריעי מפירות מחוברין כו' עכ"ל ובלאו הך סברא דלא גריעי כו' איכא לאקשוויי דהוי סברת ר' מאיר הפוכה מסברת חכמים דבמתני' בפירות מחוברין סבר ר"מ דשמין אותן כו' ולחכמים אוכלן כדין פירות וגבי מחפורת של צריף סבר ר' מאיר דכפירות הוא והבעל אוכלן וחכמים סברי דשמין אותן כו' וק"ל:

בא"ד ועוד דהשתא הוי רב נחמן כר' מאיר ונראה כו' עכ"ל ר"ל לענין דינא יהיה רב נחמן כר' מאיר בדבר שאינו כלה כולו דהבעל אוכל פירות אבל הלשון אינו כר"מ דקרי ליה קרנא ורב נחמן קרי ליה פירא כמ"ש לעיל וק"ל:

1) First הקדמה

- a) אשה belongs to the נכסי מלוג of קרן
- b) בעל "תורת פירות נכסי מלוג" that have belong to פירות
- c) If the פירות of מלוג doesn't produce פירות
i) תורת פירות נכסי מלוג that have produces פירות that ילקח בהן קרקע
- d) פירות that don't have מלוג count as פירות נכסי מלוג of קרן that doesn't produce פירות

2) Second הקדמה

- a) שאלה
i) What's the דין if פירות תלושין
- b) תשובה
i) תורת פירות נכסי מלוג They don't have

3) Third הקדמה

- a) שאלה
i) What if פירות מחוברין
(1) it's a פשיטות that later increases in value have מלוג תורת פירות נכסי מלוג
(2) But what's the דין for the value of these פירות on the day they were נפלו לה
- b) תשובה
i) For ר' מאיר
(1) The value has no מלוג תורת פירות נכסי מלוג
ii) For חכמים
(1) The value has מלוג תורת פירות נכסי מלוג

פירות מחוברין	
לחכמים	יש להן תורת פירות נכסי מלוג
לר' מאיר	אין להן תורת פירות נכסי מלוג

4) רבינו חננאל according to עמוד ב' on ברייתא

a) שאלה

i) What if פיר של גפרית וחפירה של צריף

ii) that are זרעו כלה because the נכסים will make no further גפרית or צרוף

b) רבינו חננאל as explained by תשובה

i) "פירא" – תנא קמא

(1) The פירות-גפרית and פירות-צריף are called "פירא" because

(a) they have the same דין as פירות תלושים

(b) namely they don't have תורת פירות נכסי מלוג

ii) "קרנא" – ר' מאיר

(1) the פירות-גפרית and פירות-צריף are called "קרנא" because

(a) they don't have the same דין as פירות תלושים

(b) namely they do have תורת פירות נכסי מלוג

מאן דאמר	מיקרי	דין	פירות מחוברין
לחכמים		יש להן תורת פירות נכסי מלוג	
לר' מאיר		אין להן תורת פירות נכסי מלוג	
			פיר של גפרית דזרעו כלה
לחכמים	פירא	אין להן תורת פירות נכסי מלוג	
לר' מאיר	קרנא	יש להן תורת פירות נכסי מלוג	

5) המשך גמרא

a) גלימא counts as כלה זרעו because there are only a limited number of לבישות that a גלימא can be used for

b) רב נחמן

i) If פלו לה גלימא

(1) לא ימכר

(2) And the תורת פירות נכסי מלוג לבישות have

6) מהרש"א

a) Note that

i) רב נחמן refers to this דין as "פירא"

ii) Even though

(1) based on רב נחמן it would have been more appropriate for רבנא to refer to this דין as קרנא

(2) Because they don't have the דין of פירות תלושין שנפלו לה and instead have תורת פירות נכסי מלוג

פירות מחוברין	מאן דאמר	מיקרי	דין
	להכמים		יש להן תורת פירות נכסי מלוג
	לר' מאיר		אין להן תורת פירות נכסי מלוג
פיר של גפרית דזרעו כלה			
	להכמים	פירא	אין להן תורת פירות נכסי מלוג
	לר' מאיר	קרנא	יש להן תורת פירות נכסי מלוג
גלימא דזרעו כלה			
	רב נחמן	פירא	יש לו תורת פירות נכסי מלוג

7) מהרש"א as explained by תוספות

a) First רבינו חננאל to קשיא

i) The גמרא says that רב נחמן agrees with דר' מאיר who say זרעו כלה has no תורת פירות נכסי מלוג

ii) But in fact

(1) for רבינו חננאל

(2) we've established that it's ר' מאיר – not דר' מאיר – who says that תורת פירות נכסי מלוג זרעו כלה

b) Second רבינו חננאל to קשיא

פירות מחוברין	מאן דאמר	מיקרי	דין
	להכמים		יש להן תורת פירות נכסי מלוג
	לר' מאיר		אין להן תורת פירות נכסי מלוג
פיר של גפרית דזרעו כלה			
	להכמים	פירא	אין להן תורת פירות נכסי מלוג
	לר' מאיר	קרנא	יש להן תורת פירות נכסי מלוג
גלימא דזרעו כלה			
	רב נחמן	פירא	יש לו תורת פירות נכסי מלוג
	מסתבר לר' מאיר מההיא דפיר		יש לו תורת פירות נכסי מלוג
	מסתבר להכמים מההיא דפיר		אין לו תורת פירות נכסי מלוג

i) If ר' מאיר says that

- (1) פיר to the מחובר because they're תורת פירות נכסי מלוג פירות-גפרית (1)
- ii) How is it that ר' מאיר says משנה in the
- (1) תורת פירות don't have נפלו לה when פירות מחוברין that the value of the פירות נכסי מלוג
- (2) After all
- (a) פירות מחוברין from גריעי פירות-גפרית aren't (a)
- (b) So it's no more מסתבר (b)
- (i) תורת פירות נכסי מלוג פירות-גפרית that they have (i)
- (ii) תורת פירות נכסי מלוג פירות מחוברין that they have (ii)
- 8) מהרש"א
- a) קשיא
- i) if
- (1) גריעי פירות-גפרית were in fact (1)
- (2) תורת פירות נכסי מלוג פירות-גפרית have סברא to say that (2)
- ii) We'd have this reverse קשיא:
- (1) Why is it that
- (a) תורת פירות נכסי מלוג פירות-גפרית don't have תנא קמא (a)
- (b) תורת פירות נכסי מלוג פירות מחוברין do have חכמים say that משנה (b)
- b) תירוץ
- i) לא גריעי חכמים and גריעי ר' מאיר (i)
- c) קשיא
- i) סברות הפוכות חכמים and ר' מאיר have דוחק to say that (i)

דף עט:

תד"ה כמאן ותד"ה פירא דפירא

[דף עט עמוד ב] בד"ה כמאן לא כו' ויש לומר לרבנותא נקט דאפילו כפילא הויא דאשה עכ"ל ר"ל דולד הוי פשיטא לאשה דחייש למיתת הבהמה גופה אלא אפילו כפילא דליכא למיחש כולי האי למיתת הבהמה וולדה אפ"ה הוי לאשה מיהו לפי האמת הוי הסברא להיפך דולד הוי לבעל והכפל לאשה ומשום דאתי מעלמא לא תקינו ליה רבנן ודו"ק:

בד"ה פירא דפירא כו' וה"פ פירא כיון כו' וה"ה פירא דפירא כו' וכ"ש פירא דאתי מעלמא כו' עכ"ל יש לדקדק בזה דמהאי טעמא שכתבו גבי דאתי מעלמא דהוי כ"ש כקושייתם כיון דגונב וולד בהמת מלוג דהוי דבעל הוי הכפל לאשה מכ"ש גונב בהמת מלוג גופה דהוי לאשה שיהיה הכפל נמי לאשה נימא בכי האי גוונא בדלא אתי מעלמא דהוי כ"ש כיון דהולד דאתי מבהמה גופה שהיא שלה הוי לבעל מכ"ש וולד דולד דאתי מולד שהוא של הבעל שיהיה נמי לבעל ויש ליישב ודו"ק:

1) First הקדמה

a) In this דיבור

i) "קרן" that are נכסים

(1) belong to the אשה

(2) don't have מלוג נכסי פירות תורת

ii) "פירות" that are נכסים

(1) belong to בעל

(2) do have מלוג נכסי פירות תורת

2) Second הקדמה

a) a בהמה that's נפלה to an אשה as מלוג counts as קרן

3) גמרא

a) ר' ינאי

i) if the וולד is נגנב the כפל is paid to the אשה

b) ר' ינאי of טעם הוה אמינא

i) Part 1

(1) A וולד that's born to מלוג נכסי בהמת also counts as קרן

(2) and the וולד doesn't have מלוג נכסי פירות תורת

(3) Because we're חושש that the אם might die and there'd otherwise be no קרן left for the אשה

ii) Part 2

- (1) Not only does the ולד count as קרן because we're חושש that the אם might die and leave no קרן for the אשה
- (2) But כפל for the ולד also counts as קרן because we're חושש that the אם and ולד will both die and there would otherwise be no קרן left for the אשה
- 4) מהרש"א as explained by תוספות
- a) הוה אמינא to the קשיא
- i) Why doesn't ר' ינאי teach the basic דין that ולד counts as קרן because we're חושש שמא תמות האם
- b) תירוץ
- i) It's more of a רבותא to teach that כפל counts as קרן because we're חושש that the ולד might die as well as the אשה
- 5) ברייתא
- a) פירא counts as ולד בהמת נכסי מלוג
- 6) גמרא
- a) קשיא
- i) Must be that the ברייתא says that
- (1) חושש שמא תמות האם because ולד counts as פירא
- (2) it follows that ולד and אם both חושש that the ברייתא isn't שכן מכל that both the ולד and אם will die
- ii) So this is a קשיא to ר' ינאי who says כפל for the ולד counts as קרן because we're חושש that both the ולד and אם will die
- b) תירוץ according to the מסקנא of תוספות
- i) You're right that we're not חושש that the אם will die
- ii) and שכן מכל that we're not חושש that both the ולד and אם will die
- iii) Still ר' ינאי says that כפל on the ולד counts as קרן because כפל is מעלמא
- 7) תוספות
- a) הקדמה
- i) מסתבר it's more
- (1) פירא דפירא דאתא מעלמא for דין פירות
- (2) פירא דאתא מעלמא for דין פירות
- b) So
- i) פירא דפירא דאתא כפל is כפל of a ולד where the כפל is כפל for דין פירות since there is no מעלמא
- ii) פירא כפל is כפל of the אם where the כפל is כפל for דין פירות since there is no מעלמא

- 8) תוספות of מסקנא according to the הכותב in גמרא
- a) דין פירות has אתא מעלמא that's not דפירא
- 9) מהרש"א
- a) קשיא
- i) Since we've established that it's more מסתבר that
- (1) פירא דפירא דאתא מעלמא דין פירות that there is a
- (2) פירא דאתא מעלמא דין פירות than that there is a
- ii) Then
- (1) It's also more מסתבר
- (a) פירא דפירא דלא אתא מעלמא דין פירות that there is a
- (b) פירא דלא אתא מעלמא דין פירות than that there is a
- iii) so we have this קשיא
- (1) דין פירות have פירא דלא אתא מעלמא עיקר דין that Once we know the
- (2) דין פירות have פירא דפירא דלא אתא מעלמא פשיטות that It's a
- (3) פרק הכותב in מימרא of the חידוש So what is the

דף פ.

תד"ה אכלה ערלה ובא"ד ואף על גב

[דף פ עמוד א] בד"ה אכלה ערלה כו' שהסיקו בקליפי ערלה או בקשין של כלאים כו' עכ"ל לכך ל"ק להו אלא מקשין דכלאי כרם דהוי כמו עצים אבל בערלה ודאי דעצים שרו אלא הקליפים אסורים משום דהוי שומר לפירות וכן בשביעית אין איסור כלל בעצים ולכך הך דשביעית וכלאים אינה חזקה ליכא לאוקמא בכה"ג בהוסיפו גם העצים מאתים ודו"ק:

1) גמרא

a) רב יהודה

i) אכלה ערלה שביעית וכלאים הרי זו חזקה

b) namely

i) a person has a חזקה in קרקע even if the years of חזקה include:

(1) when the חזיק could have only from ערלה and not from פירות ערלה

(2) – counting both פירות and זמורות – שדה of the תבואות when the שביעית הפקר

(3) times

(a) when the שדה was זרוע בכלאים

(b) but when the חזיק could still have from הנאה זמורות כלאים

2) תוספות

a) קשיא First

i) אינה חזקה by רב יהודה מימרא that says

b) The תירוץ of תוספות to this קשיא isn't relevant here

3) תוספות of המשך

a) קשיא Second

i) Why does the גמרא say in שעה כל פרק that כלאי הכרם של קשין are אסורין

ii) While the גמרא implies here that the חזיק can have from הנאה זמורות כלאים

b) תירוץ to the second קשיא

i) In שעה כל פרק

(1) the גמרא deals with כלאים that was זרוע מעיקרו

(2) so the קשין too grew as כלאים by more than the שיעור of 1/200

ii) Here

(1) The גמרא deals with כלאים that wasn't זרוע מעיקרו

(2) And

(a) While the פירות grew as כלאים by at least $1/200$

(b) the זמורות didn't grow by that שיעור

4) מהרש"א

a) קשיא

i) The גמרא also says in פרק כל שעה that קליפי ערלה are אסורין

ii) Why doesn't תוספות say this suggests that זמורות ערלה are אסורין and is a קשיא to our גמרא

b) תירוץ

i) For ערלה only קליפים that are שומר לפירות are אסור

ii) זמורות ערלה are never אסור

5) מהרש"א

a) קשיא

i) To explain the first קשיא of תוספות on the סתירה from רב יהודה in חזקת הבתים

ii) Why doesn't תוספות use the תירוץ to its second קשיא

iii) Namely that חזקת הבתים in רב יהודה deals with where there was an increase of $1/200$

b) תירוץ

i) Although the תירוץ would work for כלאים

ii) Still

(1) the תירוץ wouldn't work to explain why ערלה ושביעית don't count for חזקה

(2) since we've established that עצי ערלה and עצי שביעית are מותר in full

תוספות ד"ה ישבע ובא"ד ואף על גב

בד"ה ישבע כמה הוציא כו' ומה"ט נמי לא חשיב הבא ליפרע מנכסי יתומים כו' עכ"ל
ק"ק אמאי נקטו במלתייהו הך דהבא ליפרע מנכסי יתומים ולא נקטו כל הנהו דקתני להו
לקמן במתני' דפרק הכותב מקמיה הך דהבא ליפרע מנכסי יתומים וק"ל:

בא"ד ואף על גב דתנא דברייתא בהכותב חשיב פוגם כו' ההוא תנא לא מחלק כו'
עכ"ל וק"ק דא"כ אמאי לא קחשיב נמי כל הנהו דקתני להו במתני' בהכותב בהדי הך
דפוגם שטרו וי"ל דחשיב פוגם דהיינו קמייתא דקתני במתני' דהכותב וה"ה כל אינד
דקתני להו במתני' בהדיה וק"ל:

דף פ:

תד"ה נכסים אינו ובא"ד והא

דף פ עמוד ב] בד"ה נכסים כו' ואיכא למ"ד שהיו בחזקת שניהם ויחלוקו ה"נ פליגי הכא כו' עכ"ל בפירוש רש"י שלפנינו לא כתב דה"נ פליגי הכא ואיכא למ"ד בחזקת שניהם ויחלוקו ונראה דיפה כוון דהא ע"כ כיון דלב"ש כתובה שבקה כדמדקדק התם מדלא קתני יחלוקו יורשי האב עם יורשי הבעל א"כ לב"ה נמי בחזקתן לא יחלוקו קאמר דבהא לא פליגי כדמוכח בהחולץ וכמ"ש התוס' בסמוך וק"ל:

בא"ד וזה אינו כו' משמע דנכסי צאן ברזל בחזקת הבעל קיימי טפי כו' עכ"ל ק"ק דמהך סוגיא גופה דפרק החולץ דמדקדק דכתובה לב"ש שבקה מדקתני יחלוקו יורשי הבעל עם יורשי האב ולא קתני יורשי האב עם יורשי הבעל מוכח בהדיא דיורשי האב עיקר לגבי נכסי מלוג ויורשי הבעל עיקר לגבי נכסי צאן ברזל ודו"ק:

בא"ד והא דלא עריב ותני נכסים עם הכתובה כו' עכ"ל בתוס' פרק מי שמת כתבו נמי ליישב למ"ד בחזקת יורשי האב אמאי לא עריב ותני נכסים בהדי הנכנסים ויוצאים עמה וי"ל דהתוספות לא חשו לאקשווי הכא דלא עריב ותני אלא הנך דקתני להו בהדדי למ"ד בחזקת יורשי הבעל אבל למ"ד בחזקת יורשי האב דמספקא להו וכתובה בחזקת יורשי הבעל לא וק"ל:

1) משנה

a) שאלה

- i) שומרת יבם שנפלו לה נכסים ומתה
- ii) מה יעשו בכתובתה ובנכסים הנכנסין והיוצאין עמה

b) Note that

- i) "כתובתה" in the שאלה means both
  - (1) מנה ומאתים ותוספת of עיקר כתובה
  - (2) נכסי צאן ברזל and
- ii) נכסי מלוג means "נכסים הנכנסין ויוצאין עמה"

c) החולץ in גמרא of the הוא אמינא according to תשובה

	"נכסים" דהיינו נכסי צאן ברזל	"כתובתה" דהיינו מנה ומאתים ותוספת	נכסי מלוג
בית שמאי	יחלוקו יורשי בעל עם יורשי אב	יחלוקו יורשי בעל עם יורשי אב	יחלוקו יורשי בעל עם יורשי אב
בית הלל	בחזקתן	יורשי בעל	יורשי אב

d) Note that

- i) In the תשובה
  - (1) נכסי צאן ברזל "נכסים" means

מנה ומאתים ותוספת of עיקר כתובה" (2) "כתובה"

2) רש"י

a) in פרק החולץ the גמרא says that

i) First

(1) נכסי מלוג are the "עיקר יורשים" for יורשי אב

(2) נכסי צאן ברזל are the "עיקר יורשים" for עיקר כתובה and for יורשי בעל

ii) second

(1) Since יורשי אב are even though יורשי בעל עם יורשי אב בית שמאי say that עיקר יורשים

(2) It can't be that the דין is also יורשי בעל where נכסי צאן ברזל and עיקר כתובה for יורשי אב יורשי בעל

(3) So it's מסתבר that

(a) For עיקר יורשים are the יורשי בעל where נכסי צאן ברזל and עיקר כתובה

(i) בית הלל agree with בית שמאי that

1. נכסים [נכסי צאן ברזל] בחזקתן

2. כתובה [עיקר כתובה] בחזקת יורשי בעל

(b) And they disagree with בית הלל only for נכסי מלוג

נכסי מלוג	מאתים ותוספת	צאן ברזל	
יחלוקו	יורשי בעל	בחזקתן	בית שמאי
יורשי אב	יורשי בעל	בחזקתן	בית הלל

b) קשיא

i) But this goes against the words in the משנה

ii) Since

(1) the משנה asks who is יורש both "כתובתה" and עמה והיוצאין

(2) where כתובתה means עיקר כתובה and נכסי צאן ברזל

(3) And בית שמאי answer יחלוקו for all three

c) תירוץ

i) In the תשובה of the משנה for בית שמאי

ii) The משנה for בית שמאי is "שבקה" to its שאלה on כתובתה

iii) and instead

(1) the משנה for בית שמאי deals only with נכסי מלוג

(2) And teaches only that בית שמאי are מחולק with בית הלל and say יחלוקו only for נכסי מלוג

3) פרק מי שמת in משנה

- a) נפל הבית עליו ועל אשתו
- b) בחזקתן are נכסי צאן ברזל say that בית הלל
- 4) גמרא there
- a) מחולק are אמוראים
- i) Whether בחזקתן means
- (1) בחזקת יורשי הבעל
- (2) or בחזקת יורשי האשה
- (3) or יחלוקו
- 5) רש"י
- a) The same מחלוקת אמוראים
- i) would apply for בית הלל to the meaning of בחזקתן in our סוגיא for שומרת יבם שמתה
- ii) namely
- (1) one שיטה says בחזקתן means יורשי הבעל and
- (2) the other שיטה says בחזקתן means יורשי האב
- b) and
- i) now that we've established that בית שמאי are מודה to בית הלל for נכסי צאן ברזל that נכסים בחזקתן
- ii) it follows that the מחלוקת אמוראים also applies to בית שמאי for נכסי צאן ברזל

נכסי מלוג	כתובה – מנה ומאתים	צאן ברזל	
יחלוקו	יורשי בעל	בחזקתן דהיינו ליורשי האב לשיטה א' ויורשי בעל לשיטה ב'	בית שמאי
יורשי אב	יורשי בעל	בחזקתן דהיינו ליורשי האב לשיטה א' ויורשי בעל לשיטה ב'	בית הלל

- 6) תוספות
- a) It's מסתבר that רש"י also means to say that
- i) The אמורא who says for נפל הבית עליו ועל אמו that יחלוקו
- ii) Would also say for שמתה יבם שומרת that בחזקתן means יחלוקו both for בית הלל and בית שמאי

נכסי מלוג	כתובה – מנה ומאתים	צאן ברזל	בית שמאי לרש"י
יחלוקו	יורשי בעל	בחזקתן דהיינו ליורשי האב לשיטה א' ויורשי בעל לשיטה ב' ויחלוקו לשיטה ג'	ע"פ הוספת תוספות
יורשי אב	יורשי בעל	בחזקתן דהיינו ליורשי האב לשיטה א' ויורשי בעל לשיטה ב' ויחלוקו לשיטה ג'	בית הלל לרש"י ע"פ הוספת תוספות

7) מהרש"א

- a) נכסי צאן ברזל for יחלוקו says אמורא in fact means to imply that בית שמאי רש"י
- b) Because
- i) we've established based on פרק החולץ that
- ii) נכסי צאן ברזל and נכסי מלוג for both יחלוקו בית שמאי can't say

8) תוספות

- a) ר"ת disagrees with רש"י and says that
- i) For משנה in our שומרת יבם
- ii) both בית שמאי and בית הלל need to hold that for צאן ברזל the word בחזקתן can only mean בעל בחזקת בעל

נכסי מלוג	מאתים ותוספת	צאן ברזל	
יחלוקו	יורשי בעל	יורשי בעל	בית שמאי לר"ת
יורשי האב	יורשי הבעל	יורשי בעל	בית הלל לר"ת

b) because

- i) if בית שמאי אב בחזקתן means יורשי אב בחזקתן

נכסי מלוג	מאתים ותוספת	צאן ברזל	בית שמאי "דאי אמרת"
יחלוקו	יורשי הבעל	יורשי האב	

- ii) נכסי צאן ברזל would be יורש more in נכסי מלוג than in יורשי בעל
- iii) And נכסי צאן ברזל would be יורש more in נכסי מלוג than in יורשי אב
- iv) And this is impossible based on certain ראיות that רבינו תם brings

9) מהרש"א

- a) פרק החולץ could have proved this from בפשיטות רבינו תם
- b) Where we established earlier that
- i) נכסי מלוג are the עיקר יורשים יורשי אב
- ii) נכסי צאן ברזל are the עיקר יורשים יורשי בעל

10) תוספות of המשך

- a) Here again is a summary of the שיטה of רבינו תם

נכסי מלוג	מאתים ותוספת	צאן ברזל	
יחלוקו	יורשי בעל	יורשי בעל	בית שמאי לר"ת
יורשי האב	יורשי הבעל	יורשי בעל	בית הלל לר"ת

b) קשיא

i) Since בית הלל say that both נכסי צאן ברזל and the מנה ומאתים ותוספת of עיקר כתובה are "בחזקת יורשי בעל"

ii) Why

(1) In its תשובה

(2) Isn't the בית הלל "עריב ותני להו" משנה for and say

(a) "נכסים וכתובה בחזקת יורשי בעל"

(b) נכסי מלוג בחזקת יורשי האב"

11) מהרש"א

a) קשיא

i) In פרק מי שמת

(1) asks a similar קשיא for the מאן דאמר that בחזקתן means בחזקת יורשי האב

נכסי מלוג	מנה מאתים ותוספת	צאן ברזל	
יורשי אב	יורשי הבעל	יורשי אב	בית הלל לר"ת

(2) Why isn't the בית הלל "עריב ותני להו" משנה for and say

(a) [נכסי צאן ברזל] ונכסים הנכנסין והיוצאין עמה [נכסי מלוג] בחזקת יורשי אב

(b) כתובה בחזקת יורשי בעל

ii) Why doesn't תוספות ask the same קשיא here

b) תירוץ

i) קשיא here doesn't ask this תוספות

(1) Because תוספות here thinks that this "ערב ותני להו" would be a דוחק

(2) Since

(a) the דין of כתובה עיקר is מפסיק between the דין of צאן ברזל and the דין of נכסי מלוג

(b) and

(i) if נכסי צאן ברזל ונכסי מלוג ערב ותני להו for

(ii) These דינים would have had to be mentioned out of order

ii) While תוספות in פרק מי שמת isn't concerned about this דוחק

c) Note that

i) this ביאור is based on דפוס ראשון where מהרש"א uses the word "מפסקא" instead of "מספקא"

ii) The גרסא in דפוס ראשון also appears in דפוס עוז והדר

סוגיא דשומרת יבם שמתה מי קובר – חלק א'

בד"ה יורשי הבעל כו' וא"ת לפירוש הקונטרס דאין לירשי הבעל כו' עכ"ל כצ"ל והיינו כפ"ה למ"ד בחזקתן היינו יורשי האב אבל מה שכתוב בתוס' לפנינו לבית הלל טעות הוא דב"ש וב"ה לא פליגי בנדוניה כדמוכח הך דהחולץ כמ"ש התוספות לעיל ויש לדקדק לפי מה שקיימו התוס' הכא ולקמן דכל הך סוגיא א"ש גם לפי פירוש הקונטרס למ"ד בחזקתן היינו יורשי האב מאי קפשיט מהך ברייתא דקתני שומרת יבם שמתה יורשיה יורשי כתובתה חייבין בקבורתה ואימא דהיינו יורשי האב שיורשין כתובתה דהיינו נדונייתה ויש ליישב דאי יורשי אב קאמר לא ה"ל למיתני יורשי כתובתה דהיינו נדונייתה כיון דאיכא למטעי למימר דירשי כתובתה היינו יורשי הבעל דירתה מאתים ותוספת אלא ה"ל למתני יורשי נכסי מלוג חייבין בקבורתה דליכא למטעי ביה אבל אי יורשי כתובתה היינו מאתים ותוספת ניהא דליכא למיתני בע"א ובהכי ניהא נמי מה שהקשה מהרש"ל לקמן בתוס' בד"ה איזוהי אלמנה כו' ושומרת יבם לית לה יתומים עכ"ל ותימה למה לא דקדק מדקתני בהדיא דאין יורשי הבעל חייבין בקבורתה דהיינו יתומים כו' שהרי שומרת יבם אדרבה יורשי הבעל חייבים כו' עכ"ל דלאו קושיא היא דאי מהא תפשוט ליה בהיפוך דמוכח דירשיה דחייבים בקבורתה היינו יורשי האשה אבל השתא שדקדקו מלשון יתומים דהא דאין חייבין בקבורתה לא מיירי בשומרת יבם ניהא כמ"ש לעיל דאי יורשי אשה קאמר ה"ל למיתני נכסי מלוג כיון דאיכא למטעי ודו"ק:

בא"ד ויש לומר דשומרת יבם היתה ראויה ליטול כו' כדמסקינן דיבם כאחר דמי כו' עכ"ל דודאי בכל הסוגיא לא אסיק אכתי אדעתיה עד לבסוף הא דיבם כאחר דמי והיינו לענין דהוה כגבוי אבל להך מלתא דהכא כאילו הכניסה לו נדוניה שפיר אסיק אדעתיה וק"ל:

דף פא עמוד א' בד"ה משום דבאין כו' אם אחיו יורש כו' ואם אינו קובר דלא חשיב כו' עכ"ל ק"ק לפ"ז מאי פריך ליה שוב ואי משום כתובה לא ניתנה כתובה כו' ודו"ק:

בד"ה מאן שמעת כו' אף על גב דאינה גובה כתובתה קודם חליצה לענין זה ניתנה לגבות שיהיה לה קבורה כו' עכ"ל ומה"ט נמי דניתן לגבות מחיים לא הוה מקרי כגבוי לכל שאר מילי דהא לב"ה לא שותות ולא נוטלות כתובה וכן לקמן לגבי מכירת נכסי המת לא מקרי ניתן לגבות מחיים כגבוי עד דמגבה לה ומייחד לה שיעור כתובה כדלקמן ודו"ק

1) First הקדמה

- a) Here are the שיטות on נכסים of שמתה יבם שומרת that we established in the prior דיבור רש"י for

נכסי מלוג	כתובה – מנה ומאתים	צאן ברזל	
יחלוקו	יורשי בעל	בחזקתן דהיינו ליורשי האב לשיטה א' ויורשי בעל לשיטה ב'	בית שמאי
יורשי אב	יורשי בעל	בחזקתן דהיינו ליורשי האב לשיטה א' ויורשי בעל לשיטה ב'	בית הלל

b) We also established that

i) נכסי צאן ברזל for בית הלל agree with בית שמאי

ii) So that

(1) whatever בחזקתן means for בית הלל for נכסי צאן ברזל

(2) נכסי צאן ברזל for בית שמאי means the same for בחזקתן

2) Second הקדמה

a) רש"י says that

i) שומרת יבם שמתה מי קוברת of סוגיא

ii) בחזקת נכסי צאן ברזל for נכסים בחזקתן that בית הלל for מאן דאמר follows the יורשי אב

b) so based on the first הקדמה

i) it follows that the סוגיא also assumes that

ii) בחזקת יורשי אב these נכסים are also בית שמאי for

נכסי מלוג	מאתים ותוספת	צאן ברזל	
יחלוקו	יורשי בעל	יורשי אב	בית שמאי
יורשי אב	יורשי בעל	יורשי אב	בית הלל

3) Third הקדמה

a) In a כתובת אשה the בעל writes these words: "לכשתנשאי לאחר תטלי מה שכתוב ליכי"

4) Fourth הקדמה

a) In גמרא the פרק נערה as explained by תוספות says that

i) "תקנו קבורת אשה תחת ירושת איש מאשתו לנדונייתא"

ii) where נדוניא means נכסי צאן ברזל

5) גמרא

a) שומרת יבם שמתה מי קוברת

i) יורשי הבעל קוברת דקא ירתי כתובתה

b) או דלמא

i) יורשי האב קוברת דקא ירתי נכסי מלוג

6) ד"ה יורשי הבעל at תוספות

a) קשיא

i) Since רש"י says that

(1) יורש מנה ומאתים ותוספת are only יורשי בעל

(2) and aren't צאן ברזל יורש נכסי

(3) so they have no נדוניה

ii) why would יורשי בעל be חייב בקבורה

b) תירוץ

i) Even though יבם שומרת יבם can't be "לאחר מן השוק" until חליצה

ii) Still

(1) the יבם himself counts as an אחר for the purpose of saying that

(a) although מן הדין when בעלה died she could not be גובה the מאתים ותוספת

(b) Still

(i) because she could then be נישאת to the יבם who counts as an אחר for this purpose

(ii) we consider that

1. she then had the benefit of "מקצת" of a שיעבוד to be גובה מנה ומאתים ותוספת

2. and that she transferred this שיעבוד to the יבם

(2) and this שיעבוד counts as enough of a נדוניה to be יורשי בעל for her קבורה

7) בא"ד ויש לומר at מהרש"א

a) קשיא

i) it's only later in the סוגיא that the גמרא reaches the מסקנא that יבם כאחר דמי

b) תירוץ

i) At the start of the סוגיא the גמרא already realizes that יבם כאחר דמי

(1) for the purpose of counting her מקצת of a שיעבוד to be גובה ומאתים ותוספת as נדוניה that she brought to the יבם

ii) It's only later in the מסקנא that the גמרא reaches the greater חידוש that

(1) Because יבם כאחר דמי

(2) we consider as if

(a) the מנה ומאתים ותוספת גובה the אשה had actually been

(b) and that when she died the יבם and other יורשי בעל were יורש the מנה ומאתים ותוספת from the אשה and not from שמת

סוגיא דשומרת יבם שמתה מי קוברת – חלק ב'

בד"ה יורשי הבעל כו' וא"ת לפירוש הקונטרס דאין ליורשי הבעל כו' עכ"ל כצ"ל והיינו כפ"ה למ"ד בחזקתן היינו יורשי האב אבל מה שכתוב בתוס' לפנינו לבית הלל טעות הוא דב"ש וב"ה לא פליגי בנדוניא כדמוכח הך דהחולץ כמ"ש התוספות לעיל ויש לדקדק לפי מה שקיימו התוס' הכא ולקמן דכל הך סוגיא א"ש גם לפי פירוש הקונטרס למ"ד בחזקתן היינו יורשי האב מאי קפשיט מהך ברייתא דקתני שומרת יבם שמתה יורשיה יורשי כתובתה חייבין בקבורתה ואימא דהיינו יורשי האב שיורשין כתובתה דהיינו נדונייתה ויש ליישב דאי יורשי אב קאמר לא ה"ל למיתני יורשי כתובתה דהיינו נדונייתה כיון דאיכא למטעי למימר דיורשי כתובתה היינו יורשי הבעל דירתה מאתים ותוספת אלא ה"ל למתני יורשי נכסי מלוג חייבין בקבורתה דליכא למטעי ביה אבל אי יורשי כתובתה היינו מאתים ותוספת ניהא דליכא למיתני בע"א ובהכי ניהא נמי מה שהקשה מהרש"ל לקמן בתוס' בד"ה איזוהי אלמנה כו' ושומרת יבם לית לה יתומים עכ"ל ותימה למה לא דקדק מדקתני בהדיא דאין יורשי הבעל חייבין בקבורתה דהיינו יתומים כו' שהרי שומרת יבם אדרבה יורשי הבעל חייבים כו' עכ"ל דלאו קושיא היא דאי מהא תפשוט ליה בהיפוך דמוכח דיורשיה דחייבים בקבורתה היינו יורשי האשה אבל השתא שדקדקו מלשון יתומים דהא דאין חייבין בקבורתה לא מיירי בשומרת יבם ניהא כמ"ש לעיל דאי יורשי אשה קאמר ה"ל למיתני נכסי מלוג כיון דאיכא למטעי ודו"ק:

בא"ד ויש לומר דשומרת יבם היתה ראויה ליטול כו' כדמסקינן דיבם כאחר דמי כו' עכ"ל דודאי בכל הסוגיא לא אסיק אכתי אדעתיה עד לבסוף הא דיבם כאחר דמי והיינו לענין דהוה כגבוי אבל להך מלתא דהכא כאילו הכניסה לו נדוניא שפיר אסיק אדעתיה וק"ל:

[דף פא עמוד א] בד"ה משום דבאין כו' אם אחיו יורש כו' ואם אינו קובר דלא חשיב כו' עכ"ל ק"ק לפ"ז מאי פריך ליה שוב ואי משום כתובה לא ניתנה כתובה כו' ודו"ק:

בד"ה מאן שמעת כו' אף על גב דאינה גובה כתובתה קודם חליצה לענין זה ניתנה לגבות שיהיה לה קבורה כו' עכ"ל ומה"ט נמי דניתן לגבות מחיים לא הוה מקרי כגבוי לכל שאר מילי דהא לב"ה לא שותות ולא נוטלות כתובה וכן לקמן לגבי מכירת נכסי המת לא מקרי ניתן לגבות מחיים כגבוי עד דמגבה לה ומייחד לה שיעור כתובה כדלקמן ודו"ק:

1) first ברייתא

a) שומרת יבם שמתה יורשי כתובתה חייבין בקבורתה

2) גמרא

a) רב עמרם

i) The חייבין בקבורתה who are יורשי בעל ברייתא proves that

ii) Because "יורשי כתובתה" means יורשי who are ותוספת

- 3) ד"ה יורשי הבעל at מהרש"א
- a) קשיא
    - i) For יורשי אב go to נכסי צאן ברזל who says רש"י
    - ii) Maybe "כתובתה" in the ברייתא refers to נכסי צאן ברזל
    - iii) So that it's יורשי האב who are חייבין בקבורתה
  - b) תירוץ
    - i) If the ברייתא wanted to teach that יורשי האב are חייבין בקבורתה
      - (1) It would have been better for the ברייתא to refer to יורשי האב as יורשי נכסי מלוג
      - (2) Instead of referring
        - (a) to צאן ברזל and מנה ומאתים that can refer both to כתובתה
        - (b) where we might be "טועה" and say
          - (i) the ברייתא actually means that יורשי בעל who are יורש מנה מאתים and חייב בקבורתה are those who are חייבין בקבורתה ותוספת
          - (ii) And the ברייתא by כתובתה refers to מנה because מנה ומאתים ותוספת is the עיקר כתובה
    - ii) so it must be that
      - (1) the ברייתא teaches that יורשי בעל are חייב בקבורתה
      - (2) and the ברייתא by יורשי כתובתה means the עיקר כתובה of מנה ומאתים ותוספת that יורשי בעל are יורש
- 4) Second ברייתא
- a) אלמנה ניזונת מנכסי יתומין
  - b) ואין חייבין בקבורתה
  - c) ויורשי יורשי כתובתה חייבין בקבורתה
- 5) גמרא
- a) אביי
    - i) איזהו אלמנה שיש לה שני יורשין הוי אומר זו שומרת יבם
    - ii) So the second ברייתא is further proof that רב עמרם is correct that יורשי בעל are חייבין בקבורתה
- 6) דף פא. at תוספות ד"ה איזהו אלמנה
- a) The second ברייתא doesn't actually deal with שומרת יבם
  - b) Because a שומרת יבם by definition has no יתומין
  - c) So the second ברייתא is only by way of יתורא לימוד
- 7) מהרש"ל

- a) תוספות on קשיא
- i) Why didn't תוספות give a stronger reason that the second ברייתא can't deal with שומרת יבם
  - ii) Namely
    - (1) since the second ברייתא says that
      - (a) it's **her** יורשי who are יורש כתובתה that are חייב בקבורתה
      - (b) And יתומין who are יורשי בעל are **not** חייבין בקבורתה
    - (2) So
      - (a) if the ברייתא were to deal with שמתה יבם שמתה
      - (b) it would be סותר the first ברייתא that says יורשי בעל are חייבין בקבורתה
- 8) מהרש"ל of קשיא to תירוץ – מהרש"א
- a) Contrary to what the מהרש"ל says
    - i) Were it not for the proof by תוספות that ברייתא ב' doesn't deal with שומרת יבם we'd have said that
      - (1) ברייתא ב' deals with שמתה יבם שמתה and holds that יורשי אב are חייבין בקבורתה
      - (2) and ברייתא א' teaches that יורשי אב are חייבין בקבורתה
  - b) because:
    - i) although we've established that
      - (1) it can't be that the first ברייתא says יורשי האב are יורשי כתובתה because יורשי נכסי צאן ברזל
      - (2) since if so
        - (a) the first ברייתא should have avoided a טעות that יורשי בעל are חייבין בקבורתה because they're יורש מנה ומאתים ותוספות
        - (b) by referring to
          - (i) יורשי' נכסי מלוג that clearly refer to יורשי אב as חייבין בקבורתה
          - (ii) Instead of to יורשי כתובתה
    - ii) This reasoning applies only if the second ברייתא doesn't deal with שומרת יבם אלמנה
    - iii) Because
      - (1) had the second ברייתא dealt with שומרת יבם
        - (a) the second ברייתא would have prevented us from making this "טעות" in the first ברייתא
        - (b) and would have confirmed that יורשי אב are חייבין בקבורתה
  - c) now

- i) this is why תוספות needs to explain that the second ברייתא doesn't deal with שומרת יבם
- ii) namely
  - (1) so that ברייתא ב' can't prevent the "טעות" in 'א' ברייתא that we've mentioned
  - (2) With the result that we can't derive from 'א' ברייתא that יורשי אב are חייבין בכתובתה

סוגיא דשומרת יבם שמתה מי קבורה – חלק ג'

בד"ה יורשי הבעל כו' וא"ת לפירוש הקונטרס דאין ליורשי הבעל כו' עכ"ל כצ"ל והיינו כפ"ה למ"ד בחזקתן היינו יורשי האב אבל מה שכתוב בתוס' לפנינו לבית הלל טעות הוא דב"ש וב"ה לא פליגי בנדוניה כדמוכח הך דהחולץ כמ"ש התוספות לעיל ויש לדקדק לפי מה שקיימו התוס' הכא ולקמן דכל הך סוגיא א"ש גם לפי פירוש הקונטרס למ"ד בחזקתן היינו יורשי האב מאי קפשיט מהך ברייתא דקתני שומרת יבם שמתה יורשיה יורשי כתובתה חייבין בקבורתה ואימא דהיינו יורשי האב שיורשין כתובתה דהיינו נדונייתה ויש ליישב דאי יורשי אב קאמר לא ה"ל למיתני יורשי כתובתה דהיינו נדונייתה כיון דאיכא למטעי למימר דיורשי כתובתה היינו יורשי הבעל דירתה מאתים ותוספת אלא ה"ל למתני יורשי נכסי מלוג חייבין בקבורתה דליכא למטעי ביה אבל אי יורשי כתובתה היינו מאתים ותוספת ניהא דליכא למיתני בע"א ובהכי ניהא נמי מה שהקשה מהרש"ל לקמן בתוס' בד"ה איזוהי אלמנה כו' ושומרת יבם לית לה יתומים עכ"ל ותימה למה לא דקדק מדקתני בהדיא דאין יורשי הבעל חייבין בקבורתה דהיינו יתומים כו' שהרי שומרת יבם אדרבה יורשי הבעל חייבים כו' עכ"ל דלאו קושיא היא דאי מהא תפשוט ליה בהיפוך דמוכח דיורשיה דחייבים בקבורתה היינו יורשי האשה אבל השתא שדקדקו מלשון יתומים דהא דאין חייבין בקבורתה לא מיירי בשומרת יבם ניהא כמ"ש לעיל דאי יורשי אשה קאמר ה"ל למיתני נכסי מלוג כיון דאיכא למטעי ודו"ק:

בא"ד ויש לומר דשומרת יבם היתה ראויה ליטול כו' כדמסקינן דיבם כאחר דמי כו' עכ"ל דודאי בכל הסוגיא לא אסיק אכתי אדעתיה עד לבסוף הא דיבם כאחר דמי והיינו לענין דהוה כגבוי אבל להך מלתא דהכא כאילו הכניסה לו נדוניה שפיר אסיק אדעתיה וק"ל:

[דף פא עמוד א] בד"ה משום דבאין כו' אם אחיו יורש כו' ואם אינו קובר דלא חשיב כו' עכ"ל ק"ק לפ"ז מאי פריך ליה שוב ואי משום כתובה לא ניתנה כתובה כו' ודו"ק:

בד"ה מאן שמעת כו' אף על גב דאינה גובה כתובתה קודם חליצה לענין זה ניתנה לגבות שיהיה לה קבורה כו' עכ"ל ומה"ט נמי דניתן לגבות מחיים לא הוה מקרי כגבוי לכל שאר מילי דהא לב"ה לא שותות ולא נוטלות כתובה וכן לקמן לגבי מכירת נכסי המת לא מקרי ניתן לגבות מחיים כגבוי עד דמגבה לה ומייחד לה שיעור כתובה כדלקמן ודו"ק:

1) first הקדמה

a) A שומרת יבם can be קבורה of a יבם

i) Either because he's יורש directly from the יבם כתובתה

ii) Or because he's עומד במקום of בעלה שמת who'd have been קבורתה if he were alive

2) Second הקדמה

- a) חייב בקבורתה יבם are including יורשי בעל from a ברייתא that פושט is רב עמרם
- b) Because they're יורש her כתובה עיקר of ותוספת מנה מאתים
- 3) פא. at גמרא
- a) רבא of קשיא
- i) Why do you say that יורשי בעל are חייבין בקבורתה
- ii) Let the יבם say I'm יורש the כתובה עיקר from בעלה שמת and not from אשה
- b) אביי of תירוץ
- i) יבם say to the יורשי אשה
- (1) If you claim that you're יורש the כתובה עיקר from בעלה שמת
- (2) Then
- (a) You're also claiming that the יבם שומרת doesn't count as if she were גובה the כתובה from בעלה שמת
- (b) And the reason must be that
- (i) You treat בעלה שמת as if he were בחיים until the יבם שומרת died
- (ii) Presumably because you the יבם stand in his place
- (3) But
- (a) Now that you've said that you stand in his place
- (b) You should be חייב בקבורתה the same as בעלה שמת if he were בחיים
- c) רבא of קשיא
- i) The יבם can answer that
- (1) I do claim that I'm יורש the כתובה עיקר from בעלה שמת and not from the אשה
- (2) and
- (a) the reason that the יבם שומרת doesn't count as if she were גובה the עיקר from בעלה שמת
- (b) Isn't that
- (i) I stand in the place of בעלה שמת
- (ii) Which would make me be חייב for her קבורה in the place of בעלה שמת
- (c) But instead the reason is that
- (i) the לשון כתובה says she can be גובה the כתובה only לאחר כשתינשאי
- (ii) So לא נתנה כתובה לגבות מחיים
1. while I the יבם am alive and she's had no חליצה from me
  2. and she's still אסורה לשוק

- 4) מהרש"א ד"ה משום דבאין
- a) קשיא
- i) Why don't answer יורשי אשה
- (1) You ought not to be able to avoid קבורה based on your ירושה not coming from the שמתה יבמה
- (2) Where you yourself are the reason that your ירושה comes from שמת בעלה and not from שמתה יבמה
- 5) המשך גמרא
- a) רבא קשיא of תירוץ
- i) The טענה of the יבם that לא applies only for בית שמאי who are דורש the לשון of the כתובה
- ii) It doesn't apply to בית הלל
- (1) Who aren't דורש the לשון of the כתובה
- (2) And who as a result say that נתנה כתובה לגבות מחיים
- iii) so
- (1) if the יבם claims that he's not יורש from the אשה
- (a) he's saying that he's בעל במקום
- (b) and he's חייב בקבורה for that reason
- 6) מהרש"א ד"ה מאן שמעת לה at תוספות
- a) First הקדמה
- i) אחיו שמת of נכסים יורש who is יבם
- ii) Can't be מוכר any of these נכסים until he pays the כתובה of the יבמה or is מייחד שיעור כתובתה
- b) Second הקדמה
- i) An שותה and בעל אשה שקינא לה בעלה
- ii) Can't be גובה her כתובה
- iii) Because
- (1) ספק זנתה
- (2) And she can't be גובה מספק from יתומים who are אביהן
- c) First שאלה for בית הלל
- i) Once there is ייבום and the יבם is יורש the נכסים of אחיו שמת
- ii) Why doesn't the כתובה of the יבמה count as גבוי for the purpose of allowing יבם to sell נכסים of אחיו שמת
- d) Second שאלה for בית הלל

- i) Why don't we treat the סוטה who was שוטה as if she had already been גובה her כתובה while her בעל was alive
  - ii) so that she is the מוחזק instead of בעל יורשי בעל
- e) תשובה
- i) the הלכה of נחנה כתובה לגבות מחיים standing alone
    - (1) is only strong enough to support a חיוב קבורה
    - (2) and isn't strong enough to count the כתובה as גבוי for other purposes

דף פא.

תד"ה והא בעינן

בד"ה והא בעינן כו' מ"ד ארוסה דאע"ג דכגבוי דמי אין לה כתובה כו' עכ"ל ר"ל דין כתובה דהיינו קבורה אבל כתובה יש לארוסה ויותר נ"ל להגיה אין לה קבורה ודו"ק:

1) תוספות

a) כתובה has no ארוסה

2) מהרש"א

a) כתובה does have a ארוסה

b) כתובה under her חייב בקבורתה בעל isn't means to say that תוספות

תד"ה הרוצה שימכור ובא"ד לא תקינו ורש"י ד"ה דלמא ר' מאיר ותד"ה לטעמין ותד"ה אלא עצה טובה ותד"ה ר' מאיר היא

בד"ה הרוצה שימכור כו' ומכרו בטל לאלתר אפילו כו' עכ"ל היינו לרב יוסף לקמן דקאמר אף על גב דזבין לא הוה זביניה זביני ואביי פליג לקמן וק"ל:

בא"ד לא תקינו לה רבנן משני דאל"ה מאי אהני ליה מה שכתובתה על נכסי בעלה הראשון עכ"ל ר"ל מה אהני ליה ליבם שהרי תחלת התקנה שיהיה כתובתה על נכסי בעלה הראשון לטובתו ולהנאתו היה כדאמר לקמן ובפרק החולץ דאשה הקנו לו מן השמים ולא מצינו דאהני ליה אלא בכה"ג דאי איכא משעבדי מן הראשון לא תקינו לה לגבות מבני חורין דשני והתוס' בפ' החולץ דחו זה וכתבו שם דאהני ליה בע"א ובהכי ניחא בעיקר קושייתם וא"ת מ"מ מה מפסדת כו' ומאי קושיא ואימא דמפסדת אם השני ימכור גם נכסיו שתצטרך לחזור אחר לקוחות דראשון דודאי משום הא לא ה"ל לתקוני דלא עדיפא מאשתו גמורה אלא דלגבי נכסי ראשון אמרו שלא תצטרך לחזור אחר לקוחות משום דלטובתו ולהנאתו הוא דלא כתב לה דקנאי ודקנינא שלא תוכל לטרופה מלקוחות דשני מיהו ק"ק לי כיון דלטובתו ולהנאתו הוא הא דכתובתה על נכסי בעלה הראשון א"כ אם הוא רוצה לכתוב לה עכשיו דקנאי ודקנינא ולמכור נכסי הראשון אמאי אינו יכול לכופה על כך כמ"ש התוס' לקמן יאמר היבם אי אפשרי בתקנת חכמים ולא תהא היא עדיפא מאשתו גמורה שיוכל למכור נכסיו ודו"ק:

[דף פא עמוד ב] בפרש"י בד"ה דלמא ר"מ כו' ואפילו לא קי"ל כר"מ בהא מיהו גבי מוציאין כו' אי מקרקעי כו' עכ"ל ר"ל אף על גב דלא קי"ל כהך ברייתא בהא דס"ל כר"מ דמטלטלי משעבדי לכתובה מ"מ מייתי רב יוסף שפיר מינה דלא הוה זביניה זביני דבהא דמוציאין אי מקרקע הוה ליכא מאן דפליג ולעולם משנה היא דמתני' דילן נמי קתני מלתא דר"מ וק"ל:

תוס' בד"ה וליטעמין פי' דלא אסקת אדעתך טעמא דאיבה כו' עכ"ל דכן דרך כל וליטעמין להוכיח טעמא אחרינא ולדחות טעמא דלעיל אבל קשה כיון דוליטעמין בעי לאוכחי טעמא דאיבה מה השיב לו התם עצה טובה קא משמע לן דאלת"ה סיפא דקתני כו' ואימא דסיפא נמי משום איבה ואי לא הוי שייך איבה כ"כ בסיפא וכן נראה קצת מפרש"י לקמן הוה ניחא ליה אבל התוס' כתבו לקמן דשייך איבה בין ביבמתו בין באשתו ויש ליישב ודו"ק:

בד"ה אלא עצה טובה כו' ולרשב"א נראה דגבי אשתו הויה עצה טובה שאם ייחד לה מטלטלין לא יוכל להוציאם כו' עכ"ל זה הטעם של עצה טובה לא שייך ביבמתו שהרי בלאו הכי לא יוכל להוציא כל נכסי בעלה הראשון ואפשר דעצה טובה דיבמתו ניחא להו בלאו הכי והיינו דהויה עצה טובה לה שלא ייחד לה מטלטלין כדי למכור שאר נכסים דהא לא שייך באשתו דבלאו ייחוד יוכל למכור וכה"ג כתבו התוס' לקמן גבי מאי וכן כו' ודו"ק:

בד"ה ר"מ היא כו' דא"כ אפילו לית לך דר' נתן כו' כאילו הוי מקרקעי כו' עכ"ל וק"ק
דמה ראייה היא דאימא דבקרקע נמי גביא מזדר' נתן וכן נראה מדברי הרא"ש ע"ש:

1) First הקדמה

a) If אה ראשון of אלמנה מייבם אה שני dies and

b) then

i) ראשון of נכסים יורש שני is

ii) And all of these נכסים are אחראין for the כתובה that ראשון gave to his wife

2) second הקדמה

a) שני who's מייבם the אלמנה of ראשון doesn't give her his own כתובה

b) It follows that שני doesn't say that דקנאי ודקנינא to be משעבד his own נכסים for her כתובה

3) third הקדמה – various תקנות

a) Because אשה הקנו לו מן השמים חכמים

i) יבם that מתקן were חכמים

(1) כתובתה על נכסי ראשון

(2) Meaning that the יבמה looks to נכסי ראשון for her כתובה

b) Because בעל doesn't write a כתובה for יבמה in which he says דקנאי ודקנינא to be משעבד his own נכסים for her כתובה

i) יבמה that מתקן were חכמים

ii) That יבם can't sell נכסי ראשון until he pays her כתובה

c) כדי שלא תהא קלה בעיניו להוציאה

i) יבמה that מתקן were also חכמים

(1) If there aren't enough נכסי ראשון to pay her כתובה

(2) She can be גובה from בני חרי of שני

ii) But note that

(1) if שני sells his own נכסים

(2) the rule remains that

(a) because he didn't say דקנאי ודקנינא

(b) she can't be גובה from the לקוחות

4) מהרש"א as explained by תוספות

a) קשיא

i) Since she can be גובה from בני חרי of שני if there aren't enough נכסי ראשון

ii) How is it כתובתה על נכסי ראשון that לטובת שני

- b) תירוץ
- i) Must be that
- (1) Despite a contrary שיטה of תוספות in החולץ at דף לט.
- (2) if there are no remaining בני חרי of ראשון and there are בני חרי of שני and ראשון of משעבדי
- (3) she needs to be גובה from ראשון משעבדי and not from בני חרי of שני
- c) קשיא
- i) Maybe in fact
- (1) the שיטה of תוספות in החולץ is correct and
- (2) she can be גובה from בני חרי דשני before she's גובה from ראשון משעבדי
- ii) And שני still gains because
- (1) If שני sells his בני חרי and there are no בני חרי דראשון
- (2) She needs to be גובה from ראשון משעבדי
- d) תירוץ
- i) This can't be the כוונה of the תקנה that נכסי ראשון כתובתה על נכסי ראשון
- ii) Because
- (1) The דין in this case is no different from the דין of אשתו גמורה where בעל sells his בני חרי and she needs to be גובה from משעבדי
- (2) With the one exception that
- (a) משעבדי בעלה is גובה from אשתו גמורה
- (b) While שני needs to be גובה from ראשון משעבדי instead of שני משעבדי
- iii) And
- (1) this exception isn't based on the תקנה that she needs to look to נכסי ראשון
- (2) But is based on the תקנה that שני doesn't say דקנאי ודקנינא to be משעבד his own נכסים
- 5) מהרש"א
- a) קשיא
- i) We established that
- (1) because בעל doesn't write a כתובה for יבמה in which he says דקנאי ודקנינא to be משעבד his own נכסים for her כתובה
- (2) נכסי ראשון שני can't sell יבמה that יבמה were מתקן for the benefit of the יבמה
- b) now
- i) Why can't שני say
- (1) "I don't want the benefit of the תקנה of not having to write דקנאי ודקנינא

(2) and instead I want the right to be מוכר נכסי ראשון”

- 6) הקדמה
- a) Where יורש נכסי ראשון is יורש נכסי ראשון and is מייבם אשת ראשון and is אח שני and אח ראשון dies
  - b) Then
    - i) יבמה of the כתובה are אחראין for נכסי ראשון
    - ii) And שני may not sell נכסי ראשון until the כתובה is paid
- 7) פ: at משנה
- a) רישא
    - i) אשת of כתובה שני pays until נכסי ראשון שני can't sell ראשון
    - ii) שני can't avoid this rule by being שיעור כתובה for example by saying הרי כתובתיך מונחת על השלחן
  - b) סיפא
    - i) אשתו גמורה of כתובה are משועבד נכסי בעל
    - ii) בעל can't remove this שיעבוד by being שיעור כתובה for example by saying הרי כתובתיך מונחת על השלחן
    - iii) Note that
      - (1) Unlike the דין for a יבמה
      - (2) The בעל of an אשתו גמורה can sell his נכסים but the sold נכסים are still משועבד for her כתובה
- 8) ברייתא
- a) שני can sell נכסים that he was יורש from ראשון only if
    - i) the יבמה agrees
    - ii) or שני is מגרש the יבמה and pays her כתובה and is then מחזירה as an אשתו גמורה for whom he can sell נכסים freely
- 9) פא. at גמרא
- a) הקדמה
    - i) "ניתנה כתובה לגבות מחיים" say בית הלל
    - ii) Now
      - (1) For reasons not relevant to מהרש"א here
      - (2) The גמרא assumes that
        - (a) נתנה כתובה לגבות מחיים that שיטה
        - (b) If שני is שיעור כתובה to the יבמה
        - (c) this counts the same as if שני had already paid her כתובה
  - b) רבא by קשיא

- i) If בית הלל say that נתנה כתובה לגבות מחיים
  - ii) why does the ברייתא say that
    - (1) to sell נכסי ראשון
    - (2) יבם needs approval by the יבמה or to be מגרש her etc.
  - iii) Instead
    - (1) the יבם ought to be able to be מייחד שיעור כתובה
    - (2) and then to sell the rest of נכסי ראשון
- c) מהרש"א and תד"ה ולטעמיה of קשיא רבא as explained by ולטעמיה of קשיא
  - i) הקדמה
    - (1) The גמרא in the מסקנא sets out a טעם of "איבה" that – for reasons not relevant here – would be מתרץ the קשיא of רבא from the ברייתא
    - (2) But
      - (a) Since רבא asks his קשיא anyway
      - (b) it seems that רבא doesn't accept the טעם of איבה
  - ii) so רבא has this קשיא to מקשן
    - (1) ולטעמיה
    - (2) Why didn't you ask your קשיא also to the רישא of the משנה
    - (3) namely
      - (a) If נתנה כתובה לגבות מחיים
      - (b) Why doesn't the משנה in the רישא allow the יבם
        - (i) to be מניח מעות על השלחן by being מייחד שיעור כתובה
        - (ii) and then to sell the rest of נכסי ראשון
  - iii) now
    - (1) to answer this קשיא presumably you רבא also need to rely on the טעם of איבה
    - (2) so why aren't you מתרץ the קשיא to the ברייתא with the same טעם of איבה
- d) מהרש"א and תוספות in רשב"א of רבא as explained by תירוצו
  - i) I don't need איבה to be מתרץ the רישא of the משנה
  - ii) Because I can say that
    - (1) In fact the משנה can say נתנה כתובה לגבות מחיים and יבם can be מייחד שיעור כתובה and sell נכסי ראשון
    - (2) The רישא teaches only that it's an עצה טובה not to be מייחד שיעור כתובה for a יבמה
    - (3) Because

- (a) נכסי ראשון will allow בעל to sell all remaining כתובה
  - (b) the יבמה will be able to be גובה only from the נכסים that בעל is מייחד
  - (c) and she'll be מפסדת if those נכסים are lost or burned
- e) רבא adds
- i) Here's proof that the משנה sets out an עצה טובה
  - ii) Because
    - (1) otherwise
    - (2) Why does the סיפא say בעל shouldn't be מייחד שיעור כתובה for אשתו גמורה
    - (3) Note that
      - (a) It can't be that the משנה teaches that he can't use ייחוד שיעור כתובה to avoid a חיוב not to sell his נכסים
      - (b) Since he has the right to sell his נכסים anyway
  - iii) Must be that the סיפא set out an עצה טובה the same as the רישא
- f) תוספות ד"ה אלא עצה טוב in רשב"א
- i) By the way
    - (1) The עצה טובה in the סיפא not to be מייחד שיעור כתובה to אשתו גמורה
    - (2) Isn't for the benefit of the אשה
      - (a) Since בעל can sell נכסי ראשון anyway
    - (3) but is for the benefit of בעל
      - (a) who gains nothing by agreeing not to sell the נכסים that he is מייחד לה
      - (b) Since
        - (i) He can sell his נכסים without being מייחד שיעור כתובה
        - (ii) And by being מייחד נכסים he loses the right to sell the נכסים that he's מייחד
- g) רבא תשובה of המשך
- i) שאלה
    - (1) We've explained that רבא didn't ask his קשיא to the משנה because the משנה teaches only an עצה טובה
    - (2) Why then can רבא ask his קשיא to the ברייתא
  - ii) תשובה
    - (1) Because the דין in the ברייתא can't be based on עצה טובה
    - (2) since
      - (a) it's certainly better to be מייחד שיעור כתובה to the יבמה despite the עצה טובה that says ייחוד is not to her benefit

(b) than to force בעל and יבמה to undergo the גנאי of גירושין

(3) and

(a) since the ברייתא still says בעל shouldn't be מייחד שיעור כתובה

(b) it must be that the ברייתא says that לא נתנה כתובה לגבות מחיים

h) רבא by קשיא to the גמרא of תירוצ

i) In fact נתנה כתובה לגבות מחיים

ii) And it's because of איבה that the ברייתא says יבם can't be מייחד שיעור כתובה

10) ד"ה אלא at תוספות

a) The טעם of איבה applies also in the משנה

i) Both in the רישא for יבמה and also in the סיפא for גמורה

b) So there's no need to rely on the תירוצ of טובה for the משנה

11) ד"ה ולטעמך at מהרש"א

a) קשיא

i) Now that we've also established that איבה would explain both the רישא and the סיפא of the משנה

ii) How could רבא tell the מקשן that there's no way to explain the סיפא except by relying on the טעם of טובה

12) פב: at גמרא

a) קשיא

i) Once the משנה teaches the רישא for יבמה that בעל shouldn't be מייחד שיעור כתובה to his יבמה

ii) Why does the משנה also need to teach the סיפא that בעל shouldn't be מייחד שיעור כתובה to גמורה

13) ד"ה התם at פב: at מהרש"א

a) קשיא

i) For the שיטה of the תרצן in our גמרא who says the טעם of the משנה is איבה

(1) We understand that

(a) The קשיא at פב: דף is that once we know the טעם of איבה in the רישא for יבמה

(b) We'd know ourselves that the same טעם applies in the סיפא for אשתו גמורה

ii) But for the שיטה of רבא this is no קשיא

iii) Since we've already explained that the רישא teaches an עצה טובה for the אשה

(2) while the סיפא teaches a different עצה טובה for בעל

תד"ה ר' מאיר הוא

- 1) הקדמה
  - a) כתובת אשה for משתעבדי מטלטלים are ר' מאיר says that
- 2) ברייתא
  - a) if
    - i) אה ראשון was a לוח who owed a חוב to אה שני
    - ii) שני of שומרת יבם became אלמנה and his ראשון died
  - b) Then
    - i) Although שני is the יורש of ראשון
    - ii) he can't be מחזיק in the חוב he owed to ראשון
    - iii) Because this חוב is included in the נכסי ראשון that are אחראין for the כתובה that שומרת יבם gave to the ראשון
- 3) גמרא
  - a) רב נחמן
    - i) This ברייתא is משנה אינה
  - b) שאלה
    - i) Why is the ברייתא אינה משנה
  - c) תשובה
    - i) The חוב is מטלטלין and מטלטלין aren't לכתובה משתעבדי
  - d) קשיא
    - i) Maybe the ברייתא follows ר' מאיר who says מטלטלין are לכתובה משתעבדי
    - ii) So why do you say that ברייתא אינה משנה
  - e) תירוץ
    - i) The ברייתא isn't correct even for ר' מאיר
    - ii) "לאו בעל דברים דידי את": אשה שני can tell because
  - f) קשיא
    - i) The אשה can answer to שני
      - (1) I am your דין בעל based on שיעבודא דר' נתן that gives me rights against you
      - (2) Because you owe a חוב to ראשון who owes כתובה to me
- 4) מהרש"א as explained by תוספות
  - a) הקדמה
    - i) All מאן דאמרי agree that

- (1) an אשה can be גובה קרקעות from יתומים for her כתובה
- (2) and that the אשה counts as a בעל דברים of the יתומים

b) שאלה

i) Does ר' מאיר mean 'א צד or 'ב צד

(1) 'א צד

(a) אשה can be גובה any מטלטלין that are owned by ראשון or that are owned by שני if he stands in the place of ראשון

(b) But מטלטלין don't have a דין קרקעות and the אשה can't be גובה מטלטלין from יתומים

(2) 'ב צד

(a) The מטלטלי do have a דין קרקעות

(b) So אשה can be גובה מטלטלין even from יתומים for her כתובה

c) תשובה

i) Here's proof that 'א צד is correct

(1) If 'ב צד were correct

(2) The גמרא wouldn't have said that she needs to rely on נתן שיעבודא דר' to be ראשון חוב from שני to גובה

5) מהרש"א

a) קשיא

i) 'ב צד may be correct

(1) So that אשה can be גובה from יתומים any קרקעות or מטלטלין that they hold and that isn't held by a third person

(2) Since יתומים can't claim to the אשה that לאו בעל דברים דידי את

ii) Still

(1) If the מטלטלין are in the hands of a third person

(2) For example if שני holds money that he owes to the יתומים

(3) Then

(a) In the absence of the דין of נתן שיעבודא דר'

(b) שני can tell the אשה that "לאו בעל דברים דידי את"

דף פב.

רש"י ד"ה שלה ותד"ה התם

[דף פב עמוד א] בפרש"י בד"ה תני שלה ולא פליגי רבנן עליה אלא אתלושין כו' עכ"ל וקצת קשה שינוי הלשון במחוברים דר"מ קאמר שמין אותם כמה הן יפין כו' והמותר ילקח כו' וחכמים אומרים שהם שלה גם לא ה"ל לחכמים למנקט במלתייהו מחוברים כלל אלא תלושין דפליגי בהו עליה דר"מ ולולי פירושו היה נראה דבמחוברים נמי פליגי דלר"מ שמין אותם כו' והגדל ונגמר אחר שמת ברשותיה דיבם הוא ואין שיעבודה עליו וחכמים אומרים דהכל שלה ואף הנגמר וגדל אחר כך ברשותה הוא דאשתעבד לה מחיים דבעל ודו"ק:

[דף פב עמוד ב] תוספות בד"ה התם הוא כו' אלא רישא ה"א כו' כדי למכור שאר נכסים דאינו יכול למוכרם כו' עכ"ל ולמאי דבעי למימר לעיל דעצה טובה קמ"ל בין ברישא בין בסיפא צ"ל נמי מאי וכן כו' בכה"ג ומה"ט כמ"ש לעיל וק"ל:

1) פ: at משנה

a) הקדמה

i) The אלמנה deals with אח who died and אח שני who was מייבם the נכסים of ראשון and יורש אח ראשון

b) יבמה for the כתובה אחראין are קרקעות that are נכסי ראשון agree that כולי עלמא

c) ר' מאיר adds that

i) כתובה אשה for משתעבדי are also מטלטלין

(1) So that פירות תלושין are משועבד for כתובה of the יבמה

ii) הניח פירות מחוברין

(1) שמין אותן כמה הן יפין

(2) And only the value of the פירות מחוברין when אחראין died are לכתובה משתעבדי

d) While חכמים say

i) כתובה אשה for משתעבדי aren't מטלטלין

(1) So that פירות תלושין aren't משועבד for her כתובה

ii) And if פירות מחוברין

(1) "שלו הן"

(2) Presumably meaning that they're not אחראין for her כתובה

2) גמרא

a) חכמים on קשיא

i) Why is it that פירות מחוברים aren't לכתובה אחראין

ii) After all they're קרקעי that are part of ראשון נכסי

- b) תירוץ
- i) תני "שלה הן"
  - ii) Because in fact
    - (1) it's only פירות תלושין that are מטלטלין and aren't אחראי לכתובתה
    - (2) but אחראין לכתובתה are פירות מחוברין
- 3) רש"י
- a) Once we say for חכמים that פירות מחוברין are שלה and are אחראין לכתובתה
  - b) It follows that פירות תלושים only for מאיר ר' חכמים disagree with
- 4) מהרש"א
- a) Two קושיות on רש"י
  - b) First קשיא
    - i) If ר' מאיר and חכמים agree on מחוברין
    - ii) Why do they use different לשונות in the משנה
      - (1) ר' מאיר says "שמין"
      - (2) "המחוברין לקרקע שלה" חכמים say
  - c) Second קשיא
    - i) If ר' מאיר and חכמים agree on מחוברין
    - ii) חכמים should have dealt in the משנה only with תלושים where they disagree with ר' מאיר
  - d) תירוץ – Possible מהלך of the גמרא that differs from the מהלך of רש"י
    - i) In fact there is a מחלוקת between ר' מאיר and חכמים for פירות מחוברין as well as for פירות תלושים
    - ii) specifically
      - (1) ר' מאיר and חכמים disagree on פירות מחוברין to the extent that their value increased after ראשון died
      - (2) ר' מאיר says
        - (a) this later increase of the פירות מחוברין belongs to יבם and isn't משועבד לכתובתה
        - (b) and that's why he needs שומא to determine the value when ראשון died
      - (3) חכמים say
        - (a) The entire present value of the פירות מחוברין are לכתובה
        - (b) And there's no שומא for

דף פב:

תד"ה התם

דף פא. רש"י ד"ה ר' מאיר See

תד"ה קא משמע לן

בד"ה קמ"ל כר' אבא כו' וא"ת כו' דתנן הניח אחיו מעות ילקח כו' קמ"ל ממשנה יתירה עכ"ל מהך דקתני נמי לעיל מיניה דלא יאמר ליבמתו הרי כתובתך מונחת על השולחן כו' שמעינן מינה דלא ימכור מדקתני וכן כו' כפר"י לעיל אלא דלאו משנה יתירה וה"א נמי דוקא כנגד כתובתה ואשמועינן דלא ייחד לה וק"ק דהך קושיא שהקשו הכא והא מרישא שמעינן לה דלא ימכור אמאי לא הקשו כן לעיל לרב יוסף דקאמר דלא הוה זביניה זביני ומייתי מברייתא דקתני לא ימכור אמאי לא מייתי מהך רישא דמתני' דהניח אחיו מעות כו' מיהו בתירוצם יתורץ ודו"ק:

1) יבמה on משנה

a) רישא

i) הניח ראשון מעות ילקח בהן קרקע והשני אוכל פירות

ii) Meaning that although

(1) If שני is מייבם the אלמנה of ראשון who died

(2) ראשון is יורש the נכסים of שני

iii) Still

(1) Until שני pays her כתובה

(2) he can have הנאה only from the פירות of ראשון

b) "לעיל מיני"

i) לא יאמר שני ליבמה הרי כתובתך מונחת על השולחן

ii) We'll explain this further below

c) גרשה

i) גרשה ליבמה אין לה אלא כתובה

ii) We'll also explain this further below

2) גמרא

a) ר' אבא

i) a יבם can't sell ראשון until he pays the כתובה of his יבמה

b) ר' אבא derives this from "גרשה" in the משנה

i) Because "גרשה" implies that

(1) Until the יבם is "גרשה" to the יבמה

(2) The יבם can't sell בעלה שמת

3) תוספות

a) קשיא

i) "והא מרישא שמעינן לה"

- (1) We already know this from the רישא that says
- (a) Until the יבם pays the כתובה of the יבמה
  - (b) He enjoys only the פירות of ראשון נכסי
- (2) So it's a פשיטות that he can't sell ראשון נכסי
- b) תירוץ
- i) From the רישא itself I might have thought that it's only כתובתה כנגד ראשון נכסי that שני can't sell
  - ii) that's why we need גרשה to teach by way of יתירה משנה שני can't sell any נכסי ראשון at all
- 4) מהרש"א
- a) קשיא
- i) "לא יניח מעות על השלחן" also implies that מפרש is תוספות ד"ה התם in ר"י
    - (1) לא ימכור נכסי בעלה שמת
    - (2) Even if he's מניח מעות על השלחן by being מייחד שיעור כתובה
  - ii) so why doesn't the לא יניח מעות על השלחן count as a יתירה משנה to teach that שני can't sell any נכסי בעלה שמת at all
- b) תירוץ
- i) Were it not for the יתירה משנה of גרשה I might have thought that ילקח the same as כתובתה כנגד נכסים that are לא יניח מעות
    - (1) means he can't sell נכסים that are כתובתה כנגד the same as ילקח in the רישא בהן קרקע
    - (2) And still לא יניח מעות isn't a יתירה משנה
    - (3) because לא יניח goes beyond the רישא to teach that בעל can't sell נכסים כנגד מייחד שיעור כתובה even if he's כתובתה
- 5) מהרש"א of המשך
- a) הקדמה
- i) דף פא: רב יוסף says on that
    - (1) if יבם does try to sell שמת נכסי בעלה
    - (2) לאו זביני' זביני
  - ii) רב יוסף
    - (1) brings a ראי' from a ברייתא that says לא ימכור
    - (2) And he assumes that לא ימכור also implies that לאו זביני' זביני
- b) קשיא
- i) The same as תוספות here asks: "והא מרישא שמעינן לה"
  - ii) רב יוסף to קשיא תוספות didn't ask the same

(1) Namely why does רב יוסף need to bring a ראי' from a ברייתא that לא ימכור

(2) If he can prove this דין from the רישא of the משנה

c) Note that

i) this isn't a קשיא once ר"י is מתרץ for our סוגיא that the רישא possible deals only with כנגד כתובתה

ii) and

(1) רב יוסף doesn't need to agree with the אמוראים in our סוגיא

(2) who rely on משנה יתירה to teach that לא ימכור any נכסי ראשון at all

תד"ה בתחלה

בד"ה בתחלה היו כו' פי' היו מייחדין לה כתובה ולא היה אחריות הכתובה כו' עכ"ל דבלאו ייחוד היאך יתחייב לבתולה מאתים ולאמנה מנה אם שחייב עצמו הרי גם כל נכסיו אחראין לה כדאמרינן בעלמא נכסי דבר איניש אינון ערבין ליה אבל פירושו שלא חייב את עצמו כלל אלא שייחד לבתולה מאתים ולאמנה מנה ולא היו כל הנכסים אחראין לה וק"ל:

1) ברייתא

a) At first

- i) מנה ומאתים of כתובה would write בעל
- ii) But the אשה didn't take comfort until מתקן were חכמים that all בעל were נכסי בעל were כתובה אחראין for the

2) תוספות

a) The גמרא means that

- i) at first בעל was שיעור כתובה
- ii) the אשה didn't take comfort
- iii) Because
  - (1) if there was a loss to the נכסים that בעל was מייחד for the כתובה
  - (2) the rest of בעל wasn't אחראי for the כתובה

3) מהרש"א

a) קשיא

- i) Why does תוספות assume that at first בעל was שיעור כתובה
- ii) Maybe at first all בעל did was to write a כתובה that was מחייב the בעל to pay מנה ומאתים

b) תירוץ

- i) If in fact
  - (1) מנה ומאתים himself to pay בעל was מחייב
  - (2) Than all of his נכסים would have been responsible to pay the ומאתים
  - (3) And the אשה would have taken comfort from the כתובה
- ii) so
  - (1) It must be that the אשה took no comfort from her כתובה
  - (2) Because
    - (a) בעל at first accepted no personal responsibility at all for the כתובה

- (b) מנה ומאתים נכסים that were worth אשה could only look only to the כתובה that was מיוחד בעל for the
- (c) and if these נכסים were destroyed the אשה would be גובה nothing

***

הדרן עלך האשה שנפלו